

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ

Δ.Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Β. | ΑΘΗΝΑ, Κρατικά 15 του Αύγουστου 1904 | ΓΡΑΦΕΙΑ : 'Οδός Οικονόμου αθ. 4 | ΑΡΙΘ. 109

ΚΑΙΝΟΥΡΙΑ ΣΟΝΕΤΤΑ ΤΟΥ ΕΡΜΟΝΑ

ΑΚΕΣΙΝΗΣ

Μέσ' τὸ μεσημεριώτικο κλοδορὶ ξιθωοῦσαν
Οἱ σκιᾶς τῶν δέντρων κι ἀπ' τῆ γιε λαθρὸς λαχανιασμένους
'Ανέβαινε ἀνασαιίνοντας. 'Αλλόρα τὰ χωράφια
Μακαριστὰ τὰ χρυσαυγὰ παρὰ τοὺς ὀριμάζαν.

Καὶ μόνος μέσ' τὴν ἐρημιὰ τῆς κίψας ἄκουγόταν
'Ο αἰγῶνος ποὺ γούριζε. Τὰ βόδια νυσταγμαίνα
Τεντώναν τὰ ζευλόσκονια—καὶ τρίζανε τ' ἀδράχτια
Κι ἀγκομαχοῦσε σύσσομο τ' ἴζονι τῆς ἀνέμης.

'Απὸ τὰ πῆλινα σικλιὰ κολούσε μέσ' τῆ γούρνα
Τὸ ποταμίσι τὸ νερὸ κι ἐρχόντουσαν νὰ πιούνε
Τὰ ζέλυτα τ' ἀλόγατα καὶ τ' ἄγρια τὰ παγόνια.

Καὶ κει γυναικὰ λούζονταν ἀργὰ καὶ τὸ κορμί της
Βρεμένο χρυσογυάλιζε—μαυρομαλλοῦσα 'Αστάρτη,
Τῆς χωρικτένης ὁμορφίης σου; ὄχτους τοῦ 'Ακσείνῃ.

ΣΥΝΝΕΦΑ

Περ' ἀπ' τίς θάλασσες τοῦ ἡλιοῦ κι ἀπ' τὰ μαρμαροβούνια
Τῆς παγωνιάς καὶ τῶ δασιῶ ποὺ καταχνιᾶς τὰ θρόφουν,
Τὰ σύννεφα μαζώνονται, πηχτώνουν, ἀνεδαίνουσι—
Νυχτιτῆς τιτάνης ποὺ ποθοῦν τὸν ἐλυμπισιὸ λάμπρο

Ν' ἀπομαυρίσουν τ' οὐρανοῦ. Μ' ἀπτοπελέκι χύθη.
Φαράγγιο γοργοπᾶνῃχαν καὶ τὰ βουμάνα σκούζαν.
Σὰ βαριαχτύπημα βροντῆς κατέθηκε ἡ ἀντάρα
Καὶ μανιασμένη σύγκλυτη θολόσκιας βογκώντας.

Μὰ κοίτα τώρα τί γιορτὴ τοὺς κάμπους ἀπαντέγεις.
Πάνω ἀπ' τίς πράσινας σειρὰς καὶ χωραφιῶ καὶ λόγγω
Φουσκώνουν ἀπρογᾶλῃνα, στρογγυλεμένα γνέφη.

Τὸ γέμμα κοκκινίζει τα. Καὶ λίς εἶν' κόσμος ἄλλος
Παραδεισένιος ποὺ ψηλὰ προβάλλει καὶ σιμώνει
'Ἔτσι γαλήνη τάζοντας ἀπ' τ' οὐρανοῦ τὰ βέθη.

ΦΥΤΡΑ

Τὰ μαλλιὰ σου τὰ χάδεφα τάλι. Μέσ' τῆ ματιὰ του
Σανᾶσκουφα νὰ δῶ γουανὴ τῆ φλόγα τῆ γητέφτρα
Τῆς ἀγάπης. Φῶς ἀδυσστο τῆς κρύφιας ἱκεσίας,
Χαρὰ καρδιοδότρα κ' ἱερὴ σκλαβιά τῆς γυναίκας,

'Ολ' ἡ ψυχὴ—καὶ κοίταξ κ' ἐννοιωθα μεγαλειῶ
Καὶ δέχομουν τῆ δέηση. Κ' εἶδα τίς θύμησές μου
Νὰ με ξεπαίρνουν ἄθελα καὶ τὸ αἷμα μου ν' ἀνάφτη
Σὺν πλάστρες νὰ τὸ τάραιαν τῆς Κύπρης πιθυμίες.

Μὰ ξέρω πῶς παιδί ποτὲ δὲ βᾶσταῖς—μητέρα—
Στὴν ἀγκαλιὰ σου. Εἶσαι ἄγονη τῆς ὀρισσύνης μόνο
Βασίλισσα. Καὶ μέσα μου γρικῶ νὰ εἶναι ἡ λαχτάρα

Γιὰ τὴν ἀθάνατη γενιά, ποτὲ μου γιὰ τῆς μάννας
Τῆ διαβατᾶρα χάρη. Αὐτῆς ἡ ὁμορφιά νὰ γίνη
Θέλω με τὴν ἀγάπη μου κληρονομιά τῆς φύτρας.

ΑΛΗΘΕΙΑ

Περὶ τὴν ἀλήθεια τῆς ζωῆς. Σηγύμνωσε τὸ νοῦ σου
Μ' ἀγάπη καὶ βρῆς τὸν πῶ βαθύ, πῶς κύριο λογισμό σου.
'Ἐκεῖ 'ναι νόμος μουσικὸς πανύψηλης ἀνίγκης
Καὶ θεῖα ξουολόγηση τῆς καλοσύνης. "Σκουφε,

Μελέτησε, θησαυρίσει. Θὰ δῆξ ἀχνὰ νὰ σβύσουν
Τὰ μάταια φαντάσματα ποὺ μέσα σου θαμπώναν
Τ' ἀληθινὸ καὶ σ' ἐροίχταν στὸ λάθεμα. Σήκω
Τῆς διάφωτῆς σου τῆς ψυχῆς πανέγνωρος ἀφέντης.

'Αγάπα, μὰ πᾶ ξεχάσε τὰ δάκρυα τῆς σκλαβιάς σου.
Εἶν' τῆς γυναίκας ἡ φιλιὰ δῶρο ἱερὸ καὶ πλάθει
Βλόγια πανόμορφη. Ποτὲ μὲ ζητιανέψης ὁμως

Στὰ πόδια τῆς μηδ' ἄς σταθῆ προδότρα τῆς ἰδέας
Γητειὰ. Καὶ μὴ χάσομερξε στὴ στράτα, μὰ πάντα ἴσι
'Ανέβαινε γιὰ τὸν ψηλὸ τὸ λόγο πολεμώντας.

ΟΙ ΜΟΙΡΕΣ

Καὶ μὴ σοθᾶσαι τῆ ζωῆ. Τίς καταντιᾶς τῆς μοίρας
'Αφήρα τες καὶ σήκωνε ψηλὰ τὸ λογισμό σου.
Νὰ εἶναι τὰ θέμελα γεῶ κ' ἡ γνώση στεριωμένη,
Καὶ νὰ εἶν' τὸ μάτι ὀρθάνοιχτο στὸ γέμμα τῆς ἀλήθειας.

'Αμπάχνει τὸ μελετικὸ καὶ συφορὸς μαζεύει.
Μὰ ποῦ εἶναι σκλάβος ἄψυχος τῆ διαίτα του ν' ἀκούση
Καὶ διαβατᾶρα χαλασμοῦ στὴ σιὰ του νὰ φιλέψη;
'Απ' ὅσα ἡ μοῖρα φέρνει σου κείνο μονάχα πᾶρε

Ποῦ δύνεσαι δουλεύοντας δικό σου νὰ τὸ κάνης—
Γιὰ τίμημα τῆς ὁμορφίης γιὰ τῆς ψυχῆς μαγνίδι.
Θλίψη δὲ στέκεται καμιά ποῦ νὰ μὴ φέρνη ὁμάδι

Κάποιον ἀντίσκοπο ρυθμοῦ. Κ' ἡ θύμηση ἀπαλαίνει
Τίς λύπες τίς ἀπόμακρες. Μόν' τίμα τὴν ψυχὴ σου
Κι ὅπως νογᾶς τίς μοῖρες σου στὰ χέρια σου τίς πλάθει.

ΑΝΗΜΠΟΡΙΑ

'Ἦθελα νᾶβρισκα λαλιὰ νὰ πᾶ τὰ ὄνειρατά μου,
Τίς τρισβάδες, λαπρῶφτες ἀγάπες ποὺ ἀνεδαίνουν
Μεσ' τὴν ψυχὴ μου ἀμ' ἀπαντᾶ τὴν ὁμορφιά γιὰ κείνη
Τὴν ἄγια αυτοκρατέρισα κ' ἐλεημονήτρα μάννα--

Τὴν Καλοσύνη. Ποιὸ λαμπρὸ ξεπάρσιμο τῆς τέγνης
Θὰ ξεστομίση τὸν καημὸ γιὰ τῆ μεγάλη δόξα
Ποῦ στάλα, στάλα στὴν καρδιὰ στραγγιζεται καὶ κᾶθει;
Πῶς οἱ γητειᾶς θὰ ἐξηγηθοῦν ποῦ θέαινες ὀρφάνιας,

Βουδές, μονάχα ἀνεύκουνται δέηση μιά στὰ μάτια—
Τῆ λευτεριά τους νὰ χαροῦν, τῆ γλώσσα νὰ ρυθμίσουν
Ποῦ ποιήσης ἀφέντεμα θεσπίζει μαγεμένο;

Πόσοι δὲ χάθησαν ναοὶ! Μὰ πόσοι π' οὔτε χτίστη
Οὔτ' ἀγκωνάρι οὔτ' ἀγαλμα δὲν εἶχαν καὶ ποῦ μέιναν
'Αγέννητο δρᾶμα, κρυφὴ τοῦ θάνατου ἁμαρτία!

ΕΡΜΟΝΑΣ

ΠΡΩΤΑ ΜΥΑΛΟ

Κ' ΥΣΤΕΡΑ ΕΝΩΣΗ

Ὁταν δὲν πείση τὰς Δυνάμεις ὅτι ὄχι
μόνον ἔργον ὑψίστης τέλος δικαιοσύνης
θὰ ἐπιτελέσωσιν, ἀλλὰ καὶ θὰ ἐξασφα-
λίωσιν ὁριστικὴν τὴν εἰρήνην καὶ τὴν
ἡσυχίαν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν λεκάνην
τῆς Μεσογείου, δίδοντας τὴν πλήρη
ἀποκατάστασιν εἰς τὴν ἑρωικὴν νῆ-
σον, ὃ μὲν Πρίγκηψ βασιλεὺς δὲ ν
θὰ ἐπα νὲ λθῃ εἰς Κρήτην ὡς ἀρ-
μοστής τῶν Δυνάμεων, οἱ δὲ Κρήτες
θὰ πρᾶξουν τότε τὸ καθή-
κόν των.

Νά, οἱ ἐπικίνδυνοι Φαμφαρόνοι ἄλλη μιά
φορὰ. Καμαρῶστε τοὺς 'Απο' Ἀθηναϊκὴ ἐφη-
μερίδα παρμένα τὰ λέγει' αὐτὰ, ἀπὸ ἐφημερίδα
ποῦ θὰ πᾶη δυστυχῶς κάτω στὴν Κρήτη,
ποῦ θὰ τῆ διαβάσουν Κρητικοί, ποῦ θὰ πι-
στέψουν— ἀφοῦ ἔχει καὶ τὸ ἥρωικὸ νησί τοὺς
Ταρταρίνους του— πῶς μποροῦν νὰ τὰ βάλουν
μ' ἄλλη τὴν Εὐρώπη ἂν δὲν τοὺς δώση τώρα
ἀμέσως, στὴ στιγμῆ, τὴν 'Ἐνωση κι ἀκόμα ποῦ
θὰ φανταστοῦν πῶς στὸ χέρι τους εἶναι νὰ
ποῦνε στὸν Πρίγκηπα: ἢ τὴν 'Ἐνωση ἢ ἀδειασέ
μας τὴ γωνιά!

Μεταφράστε τα τ' ἀλαμπουργέζικα αὐτὰ
τῆς Ἀθηναϊκῆς πατσαβούρας στὴ Ρωμαϊκὴ
λαλιά, βγάλτε τοὺς τὰ μπεχλιμπίδια καὶ τὰ
παραγομιόσματα, καὶ θὰ δῆτε πῶς τίποτ' ἄλλο
δὲν σημαίνουν, παρ' αὐτό:

— 'Ἡ θὰ μᾶς φέρης τὴν 'Ἐνωση, Πρίγ-
κηπα, ἢ μὴν ξαναπατήσης στὸ νησί μας. 'Ἡ
θὰ μᾶς δώσης τὴν 'Ἐνωση, Κυρὰ Εὐρώπη, ἢ
ἐτοιμάσου νὰ τὰ βάλῃς μαζί μας. Θὰ σοῦ κη-
ρῶσουμε στὴ στιγμῆ τὸν πόλεμο!

Τὴν 'Ἐνωση!.. Μὰ καὶ ποιὸς δὲν τὴν
λαχταράει τὴν μυριοπέθητη αὐτὴ 'Ἐνωση;
'Ο Πρίγκηπας, σὺν πατριώτης ἀληθινὸς ποῦ
εἶναι, πρῶτος πρῶτος τὴν θέλει. Κι ὁ τελευταῖος
Ρωμαῖός, ὁ πῶς παλιάνθρωπος, τὴν δνειροπολεῖ.
Μὰ τὴν 'Ἐνωση δὲ ν θὰ μᾶς τὴν δώσου ν.
Δὲν πρόκειται νὰ μᾶς τὴν δώση κανένας. Πρό-
κειται νὰ τὴν πάρουμε. Στὸ χέρι μας
εἶναι νὰ τὴν πάρουμε καὶ μιά ὥρ' ἀρχίτερα μᾶ-
λιστα. Καὶ θὰ τὴν πάρουμε, ὄχι με τὰ ντουφέ-
κια ποῦ φοβερίζει ἡ Ἀθηναϊκὴ πατσαβούρα,
μόνο καὶ μόνο γὰ νὰ κολακέψη τὴν ἀνοησία
τοῦ δγλου καὶ νὰ μεγαλώση τὴν κυκλοφορία τῆς,
μὰ με τὸ φρένιμο φέρσιμό μας.

Εἴμαστε οἱ ἄρρωστοι, κ' ἡ Εὐρώπη σ' αὐτὴν
τὴν περίστασι παίζει τὸν ρόλο τοῦ γιατροῦ.
Κάθε ὥρα καὶ στιγμῆ κοιτάζει τὸ σφυγμὸ μας.
Κοιτάζει ποτὲ θὰ μᾶς τέση ὁ πυρετὸς τῆς

ἀφροσύνης για να μάς πη : Πάρτε την. Κι ο πυρετός αυτός δεν πέφτει. Έμεις εδώ όσο πάμε κ' ἐγκληματούμε περισσότερο κι ως πολίτες κι ως πατριώτες· κ' οι Κρητικοί κι αυτοί με τα τελετατα τους καμώματα, δίνουν εκεί κάτω ἀδιάκοπα κλωτσιές στην Ένωση και την σπρώχνουν μακρύτερα.

Η ἀρρώστεια βαστάει ἀκόμα. Ἀρρώστεια ἀπὸ μᾶς, κι ἀρρώστεια ἀπὸ κείνους. Έμεις ἔχουμε τὸν Κοινοβουλευτισμὸ, ἐκείνοι τὸν ποθεύουν. Νά, κ' ἡ διάγνωση τῆς ἀρρώστειας, πὸ ἑσπλώθηκε και στὴν Κρήτη. Με τὴν ἀρρώστεια αὐτὴ Ένωση δὲν θὰ δούν οι Κρητικοί. Μά και οι λίγοι ἐδῶ, οι φρόνιμοι, οι ἀηδισμένοι ἀπὸ τὸ σάπιο πολιτευσμῶς μας, τέτοια Ένωση δὲν τὴν θέλουν. Δὲ θέλουν με τὴν Κρήτη νὰ προσθέσουν ἕνα ἀκόμα κακὸ σπειρὶ στὸν κατασπειρισμένο ὀργανισμὸ τοῦ Ρωμαίικου. Θέλουν τὴν Κρήτη γερὴ κ' εὐρρωστη, τὴ θέλουν σὰν μπόλι, νὰ ποῦμε, γιὰ νὰ μπολιάσουν μ' αὐτὴν ὅ,τι σάπια βρίσκεται τριγύρω μας.

Ἄμα γίνῃ τέτοια ἡ Κρήτη, με τὸ καλὸ νὰ μᾶς ἐρθῇ. Καὶ γιὰ νὰ γίνῃ τέτοια, πρέπει ὁ Πρίγκηπας ἄμα γυρῶσι ἀπὸ τὴν Εὐρώπη νὰ διατάξῃ νὰ μὴ μπαίνουν Ἀθηναίικες ἐφημερίδες στὸ ἠρωικὸ νησί. Ἄμα θὰ φύγῃ αὐτὸ τὸ μόλυσμα ἀπὸ τὴ Κρήτη, θὰ δῆτε πὼς ἀμέσως θὰ πάψουν οι Κρητικοί νὰ δείχνουν στὴν Εὐρώπη τὴν Ταρταρίικη γροθιά τους και θάρχινῆσουν νὰ νὰ τῆς δείχνουν τὴν λεβεντιά τους και τὴν φρονιμάδα τους.—Τότε—θὰ τὸ δῆτε κι αὐτὸ—δὲ θὰ χρειαστοῦν οὔτε εἰρηνικά, οὔτε πολεμικά συλλαλητήρια, γιὰ τὴν Ένωση.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΤΡΙΔΑ

(συνέχεια)

ΕΠΑΧΤΟΣ

Κωμόπολις καλή, ἐπίνειον και πρωτεύουσα τῶν Κραββαίων. Δυὸ δρόμοι (ὄχι ἀμαξήτοιο) σχίζουσι τὴν ἐπαρχία, ἕνας διὰ Πλατάνου και ἄλλος διὰ Λομποτινῆς. Δυὸ ποτάμια πὸν σὺν ἀδελφία ἀπὸ τὰ ἴδια βουνὰ ξεκινοῦν και στὴν ἴδια θάλασσα χύνονται, ὁ Μόρνος και ὁ Φίδαρης, ζώνουν τὴν ἐπαρχία.

ΕΠΙΦΥΛΑΔΙΑ ΤΟΥ «ΝΟΥΜΑΣ»

Ο ΣΧΙΟΥΤΕΝ ΔΟΖΙ*

(Ἰαπωνικὸ παραμῦθι· μετάφραση ἀπὸ τὸ Ἀγγλικὸ)

Χίλια χρόνια ὀπίσω, ὡς και ἡ Ἰαπωνία ἦσαν γιομάτη γίγαντες και μάϊσες και δράκοντες και στοιχειά, ὅπως και κάθῃ ἄλλος τόπος σ' ἐκείνον τὸν ἴδιον καιρὸ πένου κάτω. Καὶ σήμερα διηγιοῦνται στὴν Ἰαπωνία ἱστορίες ἀπὸ μάϊσες και δράκους τοῦ παλαιοῦ καιροῦ, ἀπαράλλαχτα ὅπως και στὰ παιδιὰ μας οι παραμάνες. Τὰ Ἰαπωνικά παραμῦθια ὁμοια με τ' Ἀγγλικά, τὰ Γαλλικά και ἐπίλοιπα, ἔχουν τὲς περισσότερες φορές ἱστορικὴ βάση, εἶνε ὅμως πολὺ βεβαίωτο πὸν ὁ ἥρωας τῆς ἱστορίας τούτης εἶναι ἱστορικὸ πρόσωπο παρὰ ὅσο ὁ δικὸς μας βασιληῆς Ἀρθούρος, ἀγκαλὰ και τὰ καμώματά του ὅπως και τὰ καμώματα τοῦ βασιληῆ μας ἐμεγαλωθῆκαν κ' ἐτελειοποιθῆσαν ἀπὸ τὴ φαντασία τῶν μεταγενέστερων.

* Ἀγγλικά εἶναι τυπωμένο στὸ Strand Magazine, Vol xxii, N. 128, τοῦ Ἀγούστου 1901, με τὸν τίτλο «The japanese jack the giant killer by L a o n a r d Larkin with illustrations from an ancient japanese illuminated roll.»

Εἶναι ἡμέρα τοῦ ἁγίου Δημητρίου· μεγάλο ἐμπορικὸ πανηγύρι μαζεύει ἐκεῖ πολὺ κόσμο τῆς Ρούμελης. Βλέπει κανεῖς λίγη φουστανέλλα, μερικὲς χαριτωμένες μορφές, καμπόσους ἀντρες τοῦ βουνοῦ, λίγη κίνησι και ζωὴ μέσα στὴν πόλι αὐτὴ, πὸν ἀπὸ τὰ ἀρχαία χρόνια ἐχρησίμευε ὡς στέρασμα φυλῶν και ὡς κέντρο πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων.

Οἱ ἀρχαῖοι Δωριεῖς ἀπὸ ἐκεῖ ἐβγήκαν νὰ πάρουν εὐφορα χῶματα. Οἱ Σλαῦοι φαίνονται νὰ πέρασαν ἀπὸ κει, οι Βενετοί ἐσκήνωσαν κάτω ἀπὸ τὰ φρούρια τοῦ Ἐπαχτοῦ, ὁ Δὸν Ζουὰν με τὸν στόλο τῆς Δύσεως και ὁ Κούρμας με τοὺς ἀρκατωλοῦς του ἐκεῖ ἐπολέμησαν τὸ μισοφέγγαρο.

Καὶ ὅταν τέλος στρέψῃς τὸ βλέμμα πρὸς τὸ ἀπαρτο κῆστρο και σοῦ ἔλθῃ στὸ νοῦ σου τὸ δημοτικὸ τραγούδι πὸν λέει ὅτι μόνο, ὁ Ρουπακιάς τὸ πάτησε με τὸν γέρο-Χουσαδά, φτύνεις τρεῖς φορές τὴ γῆ με ἀγκυκατῆσι πὸν κᾶτι ὀνόματα ληστῶν και πλιατσικολόγων ἐμπῆκαν στὴ μνίμη τοῦ λαοῦ, διώχνοντας τιμια κατορθώματα, μορφές εὐγενεῖς παλληκαριῶν, θυσιασμένων στὴν πατρίδα, σὺν τὸν καπετᾶν Κούρμα πὸν πολὺ πρὶν τὸ 21 ἐκυριεῖ με τοὺς Βενετοῦς τὸν Ἐπαχτο και τὸ Καστέλλι (τὴν Ναύπακτον και τὸ Ἀντίριον).

ΣΤΗ ΡΟΥΜΕΛΗ

Ἐκεῖ ψηλά, λέγει ἡ παράδοσι, περνοῦσε ὁ Σκόντρα πασῆς στὰ 23. Ἀπὸ τὴν Φθιώτιδα ἀρχισε νὰ μπαίνει σὲ βουνά. Ἡ Εὐρυτανία, τὰ Κραββαρια γεμάτα βράχες και κορυφές, λόγγους ἀγριους και χειμάρρους γύρω, στὰ μάτια του γύρω, και μπροστὰ στὴ φαντασία του ἡ ὀρητικὴ ἀνδρεία τοῦ Μάρκου Μπότσαρη. Ἐπῆγαινε βιαστικά στὸ Μεσολόγγι συνθηκολογώντας με τοὺς ὀρεινοῦς νὰ διαβῇ και νὰ μὴ τοὺς πειράξῃ. Καὶ ὅταν κατέβηκε στὴν Τριχωνία και ἐπάτησε τὸ πόδι του πιά ἐπάνω σὲ κάμπο, τότε ὁ ἀγέρωχος Ἀλδανός, λέγει ἡ παράδοσι, ἔσκυψε και ἐφίλησε τὸ χῶμα τοῦ κάμπου.

Ἐκεῖ ὁ θεός, λέγουν οι γέροντες, ὅταν ἐπλαττε τὸν κοσμο, μέσα πὲ μεγάλο κόσκινο ἐκοσκίνιζε τὴ γῆ· Καὶ τὸ χῶμα τὸ ἀφῆνε νὰ πέφτῃ στοῦ Μοριᾶ τὴν εὐφορη ἀκτῆ, και τὰ λιθάρια πὸν ἔμεναν στὸ τέλος, ἀνατρέποντας τὸ κόσκινο, τὰ ἐστίαζε στὴν ἀπέναντι γῆ· Καὶ ἔτσι ἔγιναν τὰ τόσα βουνὰ τῆς Ρούμελης.

Εἶναι χρόνια πολλὰ τώρα. Ἐνα πρὸ ἐκατοφάλωσα ἐπάνω στὴν Οἶτη—ποιὸς θὰ περιγράψῃ τὰ κάλλη τῆς πὸν τὴν δείχνουν σὺν ἀμακδρύαδα περίφρανη, σὺν βασιλισσα τῆς ἔξοχῆς!

Και ἀπὸ ἐκεῖ με ἕνα ξένο ὡς τότε ρίγας εἶδα κάτω

και πέρα μιὰ θάλασσα ἀπὸ γραμμὲς και λευκότητες Ἦσαν κορυφογραμμὲς και χιόνια βουνῶν. Καὶ ἀνάμεσα τοὺς ἡ Γκιῶνα ψηλὴ ψηλὴ και μυτερὴ και πέρα ὁ ἀρχοντικὸς Παρνασσός.

Ἐβλεπα ὅ,τι ἐξῆμνησε ἡ δημοῖδος μας ποιησι τ' Ἀγραφα, τῶν κλεφτῶν τὰ λημέρικ, τὸ Βελούγι τ' πανέμορφο, τὰ Βαρδουσια τὰ ὕψηλά, τὴν Ὀξεία τὴν ζουγραφισμένη, ὅπως τὴν λέει τὸ τραγούδι πὸν τῶρα ψαφά κοντὰ στὰ χιόνια τους.

ΗΜΕΡΟΣ ΤΟΙΟΣ

Τὰ ζῶα σταθῆκαν μόνα τους.—Ἐδῶ εἶναι σταθμός, τῆς Γοῖζ; τὸ βέμα, κατέβα, μοῦ λέγει ὁ ἀγωγιᾶτης.

Ἐδῶ τελειώνει ἕνας γραμμικὸς δρόμος πὸν στὴν ἀριστερὴ ἔχθη τοῦ Μόρνος διαβαίνει τρεῖς ὄρες.

Ἄπ' ἐδῶ κ' ἐπάνω ἀρχίζουσι τὰ βουνά, μοῦ πρόθεσε ὁ ἴδιος.

Ὁ χανιάτης, εἶχε ἕνα φτωχὸ χῶμα σὺν τὸ μέρος, πὸν ἔσως γκατὶ φοβήθηκε μὴ τοῦ κατηγορηθῇ ἡ πατρίδα του γκατὶ τὴν εἶπαν ὀρεινὴ, ἦλθε κοντὰ και μοῦ εἶπε.

—Καὶ ὅμως εἶναι ἡμέρας τόπος! Μιὰ φορὰ ἦταν κακὸς ὁ κόσμος. Τώρα ἀν ἔβρεχε τὸν θεριστῆ και τὸν Ἀλωνάρη, ἀν ἔλειπε ἡ ζωοκλοπῆ και ἡ ζημία πὸν κάνουν τὰ πράματα στὰ χωράφια, τὰ ἦταν κοντὰ εὐτυχία. Ὁ ἴδιος και μόνος σου!

Ἐγύρισα τὰ μάτια ἀριστερὰ και εἶδα κατασπαρμένο τὸ βουνὸ ἀπὸ τοὺς χωρικοῦς τοῦ πρώτου χωριοῦ πὸν ἐπλησιάζαμε, τῆς Γρανίτσας.

Εἶχε δίκαιο. Ὅλες οι ἀντρες κι ὅλες βράχες ἔχουν κλλιεργηθῆ, ἔστω και ἀν ἡ πέτρα δὲν δίνει καρπὸ. Τὰ πλάγια πὸν δὲν μπορεῖ κανεῖς ὁ ἴδιος νὰ στερεώσῃ, ὄχι νὰ ὀδηγήσῃ βωδία, ἔχουμε σπαρθῆ. Τὸ χῶμα πὸν κυλάει ἀπὸ τῆς βροχῆς τὸ προφυλανε με ἀπειρα προχώματα πὸν εἶναι κλιμακωτὰ φτιασμένα και πὸν τὰ λένε δέματα, ὅμοια με τῆς πεζούλες τῶν Αἰγαιοπελαγιτῶν.

—Κρατᾶμε τὸν τόπο ἔμεις με τὸ στανιό, δὲν μᾶς κρατᾶει αὐτός, μοῦ ἔλεγε ὁ παπᾶ Γεώργης, ἀγαθὸς παπᾶς σ' ἕνα μακρυνὸ χωριὸ τῆς Ρούμελης.

ΧΑΝΙ ΚΑΙ ΜΥΛΟΣ

Στὴ βρύση βρῖσκουν εὐκαιρία οι γυναῖκες νὰ ποῦν τὰ δικὰ τους. Τὸ καλοκαιρὶ παλι στὰ ξεφλουδίσματα τοῦ καλαμποκιοῦ λένε χίλια δυὸ. Ἀλλὰ και στὸ μῦλο ὅταν ἀλέθουν τὸ σᾶρι ἡ τὸ καλαμπόκι τους και μᾶ-

δταν τὸν ἐπιανε ὁ ὕπνος ἡ κλοπέσουλη παιδιάρικη μορφή του ἐμεταβαλλότου σὲ μορφή μεγάλου, μαλλιερῶ, φλογεροῦ, κόκκινου δράκοντα, και ἀντις ἀπὸ μεγάλο παιδι ἐκοίτοτου ἕνας μεγαλήτερος, κρατοφόρος, τεράστιος γίγαντας.

Ὁ τρομερὸς δράκοντας ἐθροφότου μόνο μ' ἀνθρωπίσιο κρέας, και γιὰ νὰ γιομάξῃ τὸ κελᾶρι, αὐτός και ἡ φοβερὴ του σπειρα, ἐρήμαζαν τὸν τόπο σφάζοντας και ληστεύοντας και σηκόνοντας γιὰ σκλάβους, ἀντρες, γυναῖκες και παιδιὰ. Καὶ τὲς καλύτερες γυναῖκες και τὰ καλύτερα παιδιὰ τᾶτρωγε ὁ ἴδιος ὁ γίγαντας. Καὶ εἶχε τὰ ζεύκια του ἀπὸ τὲς ὀμορφότερες γυναῖκες, μεγάλες κυράδες, (πισσμένες στὰ εὐγενικά καστέλλια πὸν αὐτός και οι δαίμονες του ἐκυριεδαν και κατᾶστρεφαν) ὡς πὸν ἐρχότου κάθῃ μιανῆς ἡ σειρά γιὰ νὰ σφραγῆ και νὰ φρωθῇ.

Ὅμως ἡ εἰδηση ἀπὸ τὲς ἀπανθρωπίτες αὐτὲς ἔφτασε στὴ ἀκοή τοῦ καλοῦ γίρου αυτοκράτορα Μουρακάμη πὸν ἐλυπήθηκε ὑπερβολικά κ' ἐθύωσε κ' ἐβγαλε κήρυξη ρωτώντας ἀν δὲν ὕπαρχε στὸ βασίλειο κανένας γενναῖος πὸν ν' ἄθελε νὰ παλέψῃ με τὸ Σχιούτεν Δόζι, και νὰ ἐλευτερῶσῃ τὸν τόπο ἀπὸ τὴν κατᾶβλιψη.

Στὸν καιρὸν αὐτὸν ὁ καλύτερος πολεμιστῆς τῆς Ἰαπωνίας ἦσαν ἕνας Ἰοριμίτσου, ἀρχηγὸς τῆς φάρας Μισαμότο και γιὰ τῆς μεγάλες ἀντρεῖς του εἶχε παρόνομα Ράϊκος, πὸν μετᾶ τοῦ μὲνει γνωρισμένος στὲς μεταγενέστερες ἐποχές. Ἐτοῦτος γιὰ χρόνια εἶχε ταξιδέψῃ στὴν Ἰαπωνία σὺν πλά-

Ἀφορασθῆτε λοιπὸν τὴν ἱστορία τοῦ φοβεροῦ Σχιούτεν Δόζι, τοῦ ἀνθρωποφάγου δράκου τῆς Ἰαπωνίας, και τὸ πὼς ὁ γενναῖος πολεμιστῆς Ράϊκος με τὴν βοήθεια τῶν πέντε σπαθᾶρων του τὸν ἐξολόθοεψε.

Εἶνε τώρα χίλια χρόνια, στὸν καιρὸ τῆς βασιλείας τοῦ ἀγαθοῦ Αυτοκράτορα Μουρακάμη, ἐξοῦσε σ' ἕνα προφυλαγμένο καστρί, μέσα στὰ βουνὰ και στοὺς λόγγους, ἕνας φοβερὸς δράκος, πὸν με τὴ δαιμονικὴ του σωματοφυλακῆ, ἐκατᾶστρεφε τὸν τόπο, σκοτόνοντας, γδύνοντας, σκλαβόνοντας και τρώγοντας τὸν κόσμο. Ὁ δράκος τούτος δὲν ἦσαν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ του δράκοντας, καθὼς οι δράκοι στᾶλλα μέρη τοῦ κόσμου, ἀλλὰ εἶχε γεννηθῆ ἀνθρωπος· και ἡ φοβερὴ του ἀτέβεια, και τὰ δεινὰ του κακουργῆματα, και ἡ ἐπιμονὴ του στὸ ἐγκλημα τοῦ ἀλλᾶξαν τελειωτικῶς τὸ φυσικὸ του, και τὸν ἐμεταμόρφωσαν σὲ γίγαντα μ' ἀνθρωποφάγαν ὀρεξη, και τὸν ἐκατᾶστησαν μᾶστιγα τοῦ ἥσυχου ἐκείνου τόπου. Ὅμοιος με πολλὰ ἄλλα ὑπερφυσικά πλάσματα ὁ δράκος αὐτός εἶχε τὴν ὑπόρση ν' ἀλλάζῃ πρόσχημα, ἀλλὰ, ὅποια μορφή κι' ἀν ἔπαιρνε στὲς ὄρες πὸν ἦσαν ἐξυπνος, ἕμα πὸν τὸν ἐπαιρνε ὁ ὕπνος ἐφανερῶνόντου σ' ὀλη τὴν ἀσχημία του, κρατοφόρος, κόκκινος, ἀγριος γίγαντας τὴν ἡμέρα τὸ συχνότερο ἦσαν σὺν ἕνα μεγάλο χοντρὸ παιδι, με καλοπέσουλην ὕψη, ψηλὸς ἐφτὰ ἡ ὀκτὼ πόδια, κ' ἐπειδὴ ἐπερνοῦσε ὀλες τὲς ἀντρες μέρες του με ὀργια μεθυσιοῦ τούχε δοθῆ τῶνομα Σχιούτεν Δόζι, ἦσαν μεγάλο μεθυσιάρικο παιδι. Ὅμως πάντα, καθὼς ἔχω εἶπῃ,

λιστα όταν γίνεται νυχτερί: επειδή έχει πολλή δουλειά
δ' μύλος.

"Έτσι λέει κάποιος δίστιχο:

"Άλεθες στάρι τὸ βραδὺ κ' ἐγὼ πού σέ κοιτοῦσα
δ' μύλος γιὰ τὴ καρβούλα μου δὲν ἤξερα ἂν κτυπήη

"Αλλά δὲν ὑπάρχει ἄλλο μέρος πού νὰ θέλῃ κανεὶς
ταξιδεύοντας νὰ κακοκωχτήσῃ μιὰ φορὰ ἀπὸ μύλον ὁ
ὁποῖος νὰ εἶναι καὶ χάνι μαζὶ.

"Εἰκὲ μαζεύονται γυναῖκες ἀπὸ τὰ κοντινὰ χωριά
καὶ ταξιδιώτες, βοσκὸι καὶ ξενητεμένοι πού ἔρχονται
στὰ χωριά τους τῆς γαστρῆς, ἐργάτες καὶ ἐργάτριες πού
ἔβγαζαν τὸ ψωμί τους κάτω στὴν κάμφο, παπάδες πού
πᾶνε νὰ λειτουργήσουν τὰ χωριά, κυνηγοί, ψευτογια-
τροί, ζαπτιανοί, γυρολόγοι καὶ ἔμποροι καὶ μέσα σ' αὐ-
τοὺς καὶ κανένα ὄργανοπαίκτης.

"Ακούς τὴν ἀπλή γλώσσα τους, μέρια ἀγνωστα καὶ
ἰδιαιτέρη λόγια, καὶ βλέπεις ζωντανὰ τὰ αἰσθήματα
τους, τί θέλουν, τί μποροῦν καὶ τί φοβοῦνται, πού τεί-
νουν καὶ τί λατρεύουν. Καὶ μέσα σ' αὐτὰ ἀντικαμπάνε-
σαι μιὰ ζύμωση πού γίνεται ἴστο ἔθνος, καὶ καταλα-
βαίνεις τὴν πορεία πού τοὺς ἔδωκεν οἱ γονεῖς τους, τὴν
πορεία πού ἔδωκεν ἢ τὰ δώκουν ἴστα παιδιὰ του, καὶ
τὴν πορεία πού θὰ τραβήξῃ ἢ πατρίδα μας. Πάντα
διακρίνεις ὅτι ἔχῃ τοῦ θεοῦ τὴν νόμο καὶ τὸ κρά-
τος ὁ λαός.

Καὶ ὅταν κερκίσουν τὸν ὄργανοπαίκτη, θεμαίνε-
ται λιγότερο, παίρνει τὴ φτωχικὴ καὶ λιτὴ λύρα καὶ ἀρ-
χινάει ἕνα γνωστὸ καὶ μονότονο τραγούδι:

Τρίτη τετραδὴ θλίβου, πέφτη φαρμακωμένη.

Μαζεύει πὸς τὰ λέει αὐτὰ γιὰ τὴν κακὴ πορεία πού
θὰ τραβήξῃ ἢ πατρίδα μας γιὰτὶ δὲν ἐφρόντισαν οἱ κυ-
βερνήτες τῆς νὰ παιδαγωγήσουν ὅπως πρέπει τὸ λαό.

"Ὅλοι σὴν πᾶσαν ὅταν ἀκούσθῃς τὸ ὄνομα τοῦ Κα-
ρλοσκάκη μὲς ἴστο τραγούδι εἶναι περίεργο πού τόσο
καλὰ ἐξετίμησε ὁ λαός τοῦ ἀγῶνος τὴν ἀξία τοῦ Κα-
ρλοσκάκη καὶ τοῦ Μπόσκορη καὶ τοὺς ἔβγαλε τραγού-
δια πού φανερώσουν μεγάλη θλίψη γιὰ τὸν θάνατό τους.

Τὸ ζῦμπημα ἐνὸς παιδιοῦ μικροῦ μὲς διακόπτει.

"Ἡ μάνα του ἀδικῶς τὸ νανοῦρίζει λέγοντας:

Νάνι νάνι καὶ σπαράνι
καὶ χλωρὸ τυρί στὴ στᾶνη.

"Ελα ὕπνε ὕπνωσέ το,

Παναγιὰ ἀποκοίμισέ το.

"Ὅταν ἔφεραν ζῦλα καὶ ἡ φωτιά μὲς ἐθέρμανεν
ὄλους, ἔπαψε καὶ τὸ παιδί καὶ ἐκεῖ κατὰ τὰ μεσάνυχτα
καὶ ἤγειροῦντά μὲς. Μόνο ὁ μύλος ἔλειθε ὡς τὸ πρῶτ.

(ἀκλουθεῖ)

ΚΩΣΤΑΣ Σ. ΓΟΥ

ΞΕΝΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ

ΤΡΑΓΟΥΔΑΚΙ

(Henri de Régnier)

Μ' ἕνα μικρὸ καλάμι μοναχὰ
Ν' ἀνατριχιάσουν ἕκανα τὰ χόρτα.
Καὶ τὸ λιβάδι κ' ἡ γλυκερὰ ἰτιά,
Κι' αὐτὸ πού τραγουδαίει τὸ ποταμάκι.
"Ἐκανα μ' ἕνα μόνο καλάμακι
Νὰ τραγουδήσ' ἢ λαγκαδιὰ.

"Εκεῖνοι πού περᾶσαν στοῦ βραδιοῦ
Τὰ βᾶθη τὰκουσαν, στοὺς λογισμοὺς τους,
Μακριὰ, κοντὰ, οδυσμένα, καθαρά.
Κεῖνοι πού τὰκουσαν στοὺς λογισμοὺς τους
Διαβαίνοντας, βαθεῖα μέσ' στὴν ψυχὴ
"Ακόμη θὰ τὰκοῦν, καὶ θὰ τὰκοῦνε
"Ατέλειωτα νὰ τραγουδή.

"Ἐνα καλάμι μούφτασε μικρὸ
Πού τὸκοῦσε στὴ βούδη πέρι:
"Ὅπου μὲ πρόσωπο ἦρθε σκυφτὸ
Κι' ἀντίθε γίωπυκε μιὰ μέρα
"Ὅ "Ἐρωτὰς θρηνηῶντας, γιὰ νὰ κλάψουν
"Ὅσοι περνοῦσαν, νὰ τρεμουλιάσῃ
Τὸ χόρτο, τὸ νερὸ ν' ἀνατριχιάσῃ.
Μόνο μὲ μιὰ τοῦ καλάμου πνοή
Τὸ δῖος ἕκανα νὰ τραγουδή.

ΑΝΑΣΤΕΝΑΓΜΟΣ

(Sully Prudhomme)

Ποτὲ νὰ μὴ τὴ δῶ, ποτὲ νὰ τὴν ἀκούσω,
Ποτὲ καὶ τ' ὄνομά της δυνατὰ νὰ πῶ,
Μὰ πάντοτε πιστός, πιστός νὰ τὴν προσμένω,
Καὶ πάντα νὰ τὴν ἀγαπῶ.

Ν' ἀνοίγω τὴν ἀγκάλη μου, καὶ νὰ προσμένω
Τοῦ κάκου, καὶ ὅταν πρῶτα νὰ τὴν ξανακλειῶ
Μὰ πάλι ἀκόμη τὴν ἀγκάλη μου ν' ἀνοίγω,
Καὶ πάντα νὰ τὴν ἀγαπῶ.

"Ὀμίμενα, δὲν μπορῶ παρὰ νὰ τὴν ἀνοίγω,
Καὶ μὲς ἴστα δάκρυα νὰ λιῶνω καὶ νὰ σβῶ,
Καὶ πάντ' αὐτὰ τὰ δάκρυα νὰ τὰ σκορπίζω
Καὶ πάντα νὰ τὴν ἀγαπῶ.

Ποτὲ νὰ μὴ τὴ δῶ, ποτὲ νὰ τὴν ἀκούσω,
Ποτὲ καὶ τ' ὄνομά της δυνατὰ νὰ πῶ,
Πάντα μὲ πῖδ πολὺ καίμῳ νὰ τὴν προσμένω,
Καὶ πάντα νὰ τὴν ἀγαπῶ.

ΛΕΑΝΤΡΟΣ Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΝΕΟ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟ ΤΟΥ ΔΙΓΕΝΗ

Karl Krumdacher: Eine neue Hand-
schrift des Digenis Akritas von—mit zwei tafeln. [Se-
parat-Abdruck aus den Sitzungsberichten der philos-
phol und der histor.Klasse der Kgl Bayer. Akademie
der Wissenschaften 1904 Heft 11] München 1904, Ver-
lag der K. B. Akademie der Wissenschaften.

"Απὸ τὴν ἀνεκτίμητο καὶ τόσον ἄφθονο θησαυρὸ
τῶν δημοτικῶν μας τραγουδιῶν σὲ πολλές ἑκατοντάδες
λογαρχιζῶ πὸς μετριῶνται τ' Ἀ κ ρ ι τ ι κ ἄ, ἐκεῖνα
δὲλαδὲ πού κλωθογυρίζουν ὀλόγυρα στὶ πρόσωπα καὶ
τὰ κινεῖσμάτα τοῦ Ἡρακλῆ τῆς μεσαιωνικῆς Ρω-
μιοσύνης, τοῦ γαροπολεμιστῆ Διγενῆ Ἀκρίτα. Πολλ'
ἀπὸ δαῦτα εἶναι σκορπισμένα στῆς διάφορες συλλογές
τῶν δημοτικῶν μας τραγουδιῶν, καὶ ἄλλα πάλι εἶν'
ἀκόμα ἀκάλυπτα καὶ ἀτύπωτα. Πῶς κοσμογονίστα
στῆς νότιες χῆρες τῆς Μαύρης Θάλασσας, καὶ περισ-
σότερο γύρω στὴν Τραπεζοῦντα, συγκεντρωτὰ στὴν Κύ-
πρῳ καὶ στὴν Κρήτη, μισολησμονημένα, μπερδεμένα
καὶ ἀγνωστὰ στὸ Μεσσην καὶ στὴ Ρούμελη. Ἐξω ὅμως
ἀπὸ τὰ δημοτικὰ τραγούδια, καθὼς καὶ τοὺς παρο-
μοίως ἀφθονοὺς Ἀκριτικούς θρύλους καὶ τῆς παραδο-
σῆς, γνωρίζαμε ὡς τὰ τώρα καὶ τέσσαρα χειρόγραφα,
στὰ ὁποῖα φυλάχθηκαν παρὰλλοῖς μιᾶς τρανῆς Βυζαν-
τινῆς ἐποποιίας μὲ πρωταγωνιστὴ τὸν ἔθνικό μας ἥρωα
Διγενῆ Ἀκρίτα, ἐποποιίας ἐγαλμένης ἀπὸ τ' ἀρχέγονα
τραγούδια πού ἔφτιασε καὶ ἔψαλλε ὁ λαός στοῦ Διγενῆ
τὴ δόξα. Καὶ μ' ὅσον ἐπὶ σχολαστικῶν καὶ βουτυρημένοι
σὲ μιὰ ἀπέραντη θεολογία ἦσαν οἱ διασκευαστῆς πού
στρώσαν μ' ἀφύσικο τρόπο τ' ἀρχέγονα Ἀκριτικά δι-
μοτικά τραγούδια σ' ἐποποιία, μ' ὅλο τοῦτο αὐτὸ τὸ
ἔπος ἔχει μέσα του μιὰ ξέχωρη λαμπράδα, ἕνα πανώριο
φαινόμενα πού ἐν τὸ γυρῆφῃ κανεὶς σ' ἄλλα ἠθροκριντὰ
κείμενα, χαμένος καὶ ἀσκοπὸς ὁ κύπος του, γιὰτὶ ποτὲς
καὶ πούθενδὲ δὲν θὰ τῶσθῃ τόσο τρανὸ καὶ μὲ τόση
σομφάδα. Μὲ τὸ διάβασμα τῆς ἐποποιίας τοῦ Διγενῆ
ξέχωρίζουμε μιὰ διαφορετικὴ ζωὴ τῶν Βυζαντινῶν
γονεῶ μας, ζωὴ γιγαῖνη ὅλο λιβεντιὰ καὶ παληκα-
ρῶσιν, ἀγῶνες καὶ κρουξίματα στεφανωμένα πάντοτε
μὲ νίκης καὶ μὲ τρόπαια. Τέσσαρα χειρόγραφα ὡς τώρα
γνωρίζαμε, καθὼς παρὰπάνω εἴπαμε, μὲ παρὰλλοῖς τῆς
Ἀκριτικῆς ἐποποιίας. Πρῶτο χειρόγραφο, ἀπὸ τὸ ὁποῖο
δῶ καὶ τριαντα χρόνια ἀπᾶνου κάτω πρωτογνωρίστηκε
ἢ ἐποποιία τοῦ Διγενῆ, εἶναι ἕνα Τραπεζοῦντικῆ, ἀ-
κέφαλο, γραμμένο τὸν XVI αἰῶνα, καὶ ἔχει στίχους
ἀκέραιους 3182, μὰ μ' ἐκείνους πού λείπουν στὴν ἀρχὴ
λογαρχιζοῦμε πὸς θᾶγε πᾶνου ἀπὸ 4000. Τὸ Τραπε-
ζοῦντικὸ χειρόγραφο δημοσιεύθηκε ἀπὸ τὴν μακαρίτη
φίλο μου Emile Legrand καὶ τὸν κ. Κ. Σάθρα (1) καὶ ἐπειτα πάλι ἀπὸ τὸν κ. Σάθρα Ἰω-
αννίδη, στὴ Κωνσταντινούπολη στὰ 1887. Δεύ-
τερο χειρόγραφο γνωρίστηκε ἀπὸ τὸ Ioseph Mül-

νητας ἀρματωδὸς καὶ ἐπὶ ταξείδια του τὸν ἀκολουθοῦσε ὁ
πιστός του σκουοφόρος Τσοῦνας. Ἐτιμωροῦσε πάντα τὴν
ἀδικία, ἐπολεμοῦσε τοὺς δαίμονες, καὶ ἐδοῦθουσε τοὺς ἀδι-
κημένους, καὶ σ' ἕνα ξελίγημά του εἶχε καταβάλῃ τὸ μεγα-
δαίμονα Σπίδες, πού γι' ἀφτὸν ἴσως εἶς ὀμιλήσῃ μιαν
ἄλλη φορὰ.

Στὸ κρίξιμο λοιπὸν τοῦ ἀφτοκράτορα, ἕμα πούχε δια-
λαλήθῃ, ὁ Ράϊκος ἐπετάχτη καὶ θερμὰ ἐπαράκλησε νὰ
τοῦ δοθῇ ἄδεια ν' ἀναλάβῃ τὸ τεφερί, καὶ ὁ ἠλικιωμένος
μονάρχης μ' εὐχαρίστησῃ, ἐδέχτη τὴν προσφορά, βεβαί-
ωντας τὸν πολεμάρχο πού ἔβανε βίασῃ στὸ λόγο του καὶ
στὴν ἀφοσίωσή του, καὶ τὸν ἐρώτησε τί βοήθεια τοῦκανε
χρῆσι. Μὰ ὁ Ράϊκος δὲν ἤθέλητε βοήθεια ἄλλη παρὰ τοὺς
πιστούς του σπαθίρους καὶ ἐδήλωσε πὸς ἦταν παρῆτοιμος
νὰ παραβῆ μὲ τὸ δαίμονα καὶ μὲ ὅλη τὴ σπείρα, μὲ
μόνον ἀφτοὺς τοὺς συντρόφους. Καὶ ἔτσι τοῦ ἐδόθη
ἀφτοκρατορικὴ παρὰγγολιά, γραμμένη μὲ χρυσὰ γράμματα
ν' ἀναχωρήσῃ καὶ νὰ ἐξαίψῃ τὸ Σχιούτεν Δόζι καὶ ὄσους
τὸν ἐδοῦθουσαν.

Πρῶτα πρῶτα σὴν θεόφορος πολεμιστῆς ὁ Ράϊκος ἐπρο-
σκύνησε στοὺς ναοὺς κἀνοντας τῆς προσευκῆς του, πρὶν
ἀρχήσῃ τὸ τεφερί, καὶ ἔλαθε τὸν καθαρισμὸ ἀπὸ τὰ χέρια
τῶν ἱερῶν. Ἐπειτα ἐκάλισε τοὺς σπαθίρους του σὲ συμ-
βούλιο, καὶ ἐνῶ ἑτοιμαζόνταν τὰ ὄπλα, καὶ ἐτροχιζόνταν οἱ
διπλόχερες σπάθες, ἀποράσιαν τὸ σχέδιο. Ἐκρίναν πὸς
ἔπρεπε νὰ μετασχηματισθοῦν σὴν ταξιδιώτες παπάδες —

Γιαμαβούσι — πού πλανιῶνται πάντα ἐπὶ βουνὰ καὶ στοὺς
λόγγους. Σ' ἀφτὸν τὸν τρόπο ἦσαν εὐκολὸ νὰ πηγαίνουν
ὄλοῦθες δίχως νὰ κινεῦν ὑποψία γιὰ τὴν πραγματικὴ αἰτία
τοῦ ταξιδιοῦ τους. Καὶ ἀφοῦ ὄλα ἦσαν ἑτοιμα ἐξελίγησαν
καὶ καθένας τους ἔφερε πίσωπλατα τὸ ξύλινο κουτὶ πού
συνεθίζουσαν οἱ ταξιδιώτες οἱ ἱερωμένοι, ἀλλὰ σ' ἀφτὸ τὸ
κουτὶ δὲν ἔχουν μόνον ἀλλαξιές ἀπὸ φορέματα καὶ τρυμου-
λίδια ἀπὸ ἐλεημοσύνης, μὰ καὶ ὄλακερο τὸν ὄπλισμό τους.
Ἐκᾶναν κοπιαστικὰ τὸ δρόμο στὰ πόδια, περνώντας ὄρυ-
μὰ καὶ ποτάμια καὶ βουνὰ, καὶ ἐδάδιζαν μίλια πολλὰ πρὸς
τὸ Σουμγιόσι, γιὰτὶ ἀπόπερα ἀπὸ τὸν τόπον ἀφτὸν εὐρι-
σκότουσαν τὸ καστρί τοῦ γίγαντα. Καὶ καθὼς ἐπλήσιαζαν
ἀκούσαν φῆμες γιὰ τὸ Σχιούτεν Δόζι καὶ τρομερῆς ἱστο-
ρίες γιὰ τὰ ἐγκλήματά του πού ἐπλήθαιναν κάθε μέρα
σ' ἀριθμὸ καὶ σὲ μεγαλότητα. Πολλοὶ τοὺς ἀνάγκαζαν νὰ
γύρουν πίσω, ἢ νὰ πάρουν ἄλλο δρόμο, ὅτι ἀλλιῶς χωρὶς
ἀμφιβολία ἤθελε τοὺς πιάσουν καὶ ἤθελε τοὺς φάγουν οἱ
δαίμονες. Ἀλλὰ αὐτοὶ δὲν ἄκουσαν, καὶ οἱ συμβουλῆς ἦταν
τοῦ κάκου οἱ πολεμιστῆς ἔχουν ἀπόφαση νὰ παλέψουν μὲ
τὸ δράκοντα, ὅσο ἰδωνόνταν καὶ νὰ δώσουν τέλος στὴν
καταστροφὴ πούχε ἐρημώσῃ τὸν τόπο, εἶδὲ νὰ παθάνουν
στὴν γενναίαν ἐπιχείρησῃ. Ἐτσι λοιπὸν ἐπερπάτησαν, ὡς
πού ἔφτασαν σ' ἕνα μέρος ἔρημο καὶ γυμνὸ, ὅπου ζωντανὴ
ψυχὴ δὲν ἀπόμεινε, γιὰτὶ τώρα πλὴτ ἔχουν σιμώσῃ στὴν ἐπι-
κράτεια τοῦ δράκου καὶ ἦταν ὄλα γύρω τους καταστραμμένα.
Τὴ νύχταν ἀφτὴν ἐκοιμηθῆσαν στὰ ρεπία ἐνοῦ ἀρχοντικοῦ

καμμένου καὶ βαμμένου μὲ αἷμα. Οἱ ἄνθρωποι πού τῶχαν
κατοικίση ὄσο δὲν ἔχουν σφαχτῆ ἦταν στῆς φυλακῆς τοῦ
δράκοντα.

Τὴν ἐρχόμενην ἡμέρα ἐπροχώρησαν σ' ἕνα τόπο πετρώδη
καὶ ἄγριον, ὅπου μόνον πύκα ἐφύτρωναν, καὶ εἶδαν μπρο-
στά τους ἕνα γέροντα πολὺ ἠλικιωμένον, ἀσπρογέννη, πού
ἐστακότουσαν ὄρθος ἀπᾶνου σ' ἕνα βράχο. Ὁ γέρος τοὺς ἐχαί-
ρέτησε μ' εὐγένεια καὶ τοὺς ἐρώτησε γιὰ πού ἐταξίδευαν.

"Ἐίμαστε ταξιδιώτες παπάδες τιμημένε πατέρα, καθὼς
βλέπεις, ἀποκρίθη ὁ Ράϊκος ἀστὸ ταξίδι μας ἐπλανεθήκαμε
στὸν ἔρημο τοῦτον τόπο εἰμαστε κινημένοι πρὸς κανένα
καστέλι, πού νὰ βρῆσκαται σὲ τοῦτα τὰ μέρη, γιὰ ν' ἀνα-
παυτοῦμε καὶ νὰ φᾶμε."

"Ἀλλὰ ὁ ἀσπρογέννης γέροντας δὲν ἦταν ἄνθρωπος παρὰ
ἀγαθὸ ἱνέμα, φύλακας τῆς ἐπαρχίας πού ὁ καταστρεπτι-
κὸς δαίμονας εἶχε καταχάλαση. Ἀποκρίθη λοιπὸν «Ὁ
Ράϊκο, ἔρω καλὰ πὸς εἶσαι γενναῖος πρωτοστράτορας καὶ
ἔχει ἱερέας, καὶ τοῦτοι εἶνε οἱ ἀξιο: σου σπαθάροι καὶ καλὰ
γνωρίζω πούδ κατελε ζητεῖς, τὸ καστέλι τοῦ σκλήρου γί-
γαντα πού σκοτῶνει καὶ τρώγει τοὺς ἀνθρώπους τοῦ τόπου.
Καλῶς ὄρισες Ράϊκο, νᾶγεις τὴν εὐκή μου. Ἐλα τώρα
μὲ τοὺς καλοὺς σου συντρόφους καὶ φάγε καὶ πῖ καὶ ἀνα-
πάσου στὸ καταφύγιό μου πρὶν κινήσεις γιὰ νὰ σκοτώ-
σεις τὸ Σχιούτεν Δόζι». Καὶ τοῦ ἐφανερῶθη ποῖος ἦταν.

"Ὅταν ὁ Ράϊκος καὶ οἱ σύντροφοὶ του ἔμαθαν πού ὁ γέ-
ρος ἦταν τὸ ἱνέμα τοῦ Σου μγιόσι ἔσκυφαν καὶ ἐπροσκύ

1 e r στο γνωστό μισορωμικό μοναστήρι της Crotta-Ferrata γραμμένο τον XIV αιώνα, με στίχους 3749. Αυτό το χειρόγραφο έχει μια πάρα πολύ σχολαστική παραλλογή της εθνικής μας έποποιίας, με πρόλογο σε τρίμετρον στίχους, κ' ήθελε να το τυπώση ο ίδιος Müller που το ξητύρωσε, άλλ' έπειτα παρτίτησε το σκεδιό του αυτό και τότε οι σοφοί κληρηγάδες μου Σπύρος Λάμπρος και Νίκος Πολίτης βουλήθηκαν να το τυπώσουν αυτοί, με ό συχωρεμένος ό E. Legrand πάντοτε φιλότιμος να δημοσιεύη κάθε πολύτιμο πράμα για τή λεβεντική γλώσσα μας, τ'α κατάφερε, πήρε το χειρόγραφο από τους καλογέρους, τ' αντίγραψε, το μελέτησε κ' έδημοσίεψε κι' αυτήν τήν παραλλογή. (2) Τρίτο χειρόγραφο βρέθηκε στην 'Οξφόρδη κ' έτυπώθηκε από τον κ. Σ. Λάμπρον (3) στον όποιο, χωρίς κολακίες, πολλά χρυσάυμα όλοι οι δημοτικιστές γιατί κάμποσα και πολύτιμα κείμενα γραμμένα στην άθνατη γλώσσα του Γένου μας με; έβγαλε από τό σκοτάδι και τή λησμονισιά. Το χειρόγραφο της 'Οξφόρδης είναι του XVII αιώνα, έχει 3094 στίχους όμοιοκατάληκτους, κ' έγινε ή διασκευή αυτή στα 1670 από ένα καλόγερο Χιώτη 'Γ γ ν α τ ο Π ε τ ρ ή τ σ η, ό όποιος χωρίς να συλλογιστ' το ίσάγγελο σχήμα του γραφει ένα πολύ μεγάλο ψέμμα στο τέλος του κώδικα, ότι δηλαδή αυτός έπλάσε όλη τήν έποποιία του 'Ακρίτα. Το τέταρτο χειρόγραφο με κ κ ι ν ο ύ ρ ι α παρ' όλο ό έυρέθηκε στο μοναστήρι της 'Αγίας; στην "Αντρο από τον άλλοτε δεσπότη της Σ τ α ρ ο ύ π ο λ η ς και τότε, στα 1878, καλόγερο σ' αυτό τό Μοναστήρι τό μακαρίτη Κ ω σ τ α ν τ ί ν ο Η λ ε ζ ι ώ τ η. Τ' Αντριώτικο χειρόγραφο γράφηκε κ' αυτό τό XVII αιώνα απ' ένα Ε υ σ τ ά θ ι ο ν ό όποιος μπορεί να κεί ό διασκευαστής της παραλλοής, έχει στίχους 4778 κ' έδημοσίεφη από τον κ. Αν. Μ η λ ι κ ρ ά κ η (4) Τώρα ό ξακουστός σοφός, ό χρυσός φίλος του Νουμά και πολύζηρος δασκαλός μου κ. Karl Krumbacher μες φανερώνει με μια σοφή μελέτη, τ' όποιος τον τίτλο όλόκληρο δημοσιεύουμε παραπάνω, μες φανερώνει κ' ένα άλλο χειρόγραφο, πέμπτο αυτό, (5) με νέα διασκευή τ' έποποιίας του Διγενή. Στόν κώδικα Ψ-IV-22 της βιβλιοθήκης του 'Εσκουριά (του XV αιώνα, φύλλα χάρτινα 228, σχήμα 4ο) είναι γραμμένα όξω από έκκλησιαστικές και ψυχοφελιμες ιστορίες και Poésies en langue vulgaire, καθώς σημείωσε ό E. Miller (5) intitulée: 'Ερωτοπαίγνια εις γ λ ω τ τ α ν ο ι ν τ ω ν 'Ε λ λ ή ν ω ν. Στα 1896 ό B W ü n s c h μελέτησε τον κώδικα αυτόν με περισσότερη προσοχή κ' έγραψε (6) για τ'α δημοτικά κείμενα πούνα σ' αυτόν γραμμένα, δίχως όμως να καταλάβη πώς ένα μεγάλο κομμάτι τούτουνα είναι μια παραλλογή τ' έποποιίας του Διγενή. 'Ο κ. Krumbacher προσάφησε με τρόπο να πάρη στο Μόναχο τον κώδικα για να τον μελετήσει, με ό πόθος του στάθηκε μόνο πόθος. Πέρυ τό Σεπτέμβρι ό προφείσορας στη Χάλλη κ. Cerhard Ficke βρέθηκε στο

'Εσκουριά και για τό χατήρι του κ. Krumbacher ξεσήκωσε μερικά κομμάτια απ' όλο τό χειρόγραφο αυτό, από τό όποιο έπειτα ό σοφός Βυζαντιολόγος πήρε και μερικές φωτογραφίες. Αυτά και μόνο, δηλαδή τ'α ξεσηκώματα του κ. Ficker και τις λιγοστές φωτογραφίες, έφταναν για να καταλάβη ό κ. Krumbacher ότι νεύσει ό κ. B. W ü n s c h, πώς δηλαδή έχουμε καινούριο χειρόγραφο τ' έποποιίας του Διγενή. Τα φύλλα του κώδικα είναι μεπεριμένα, έχουν ραφή μαζί χωρίς τήν πεπούμενη τάξη, με ό κ. Krumbacher με θαυμαστή έπιστημονική του έξυπνάδα δυνήθηκε να βρη τή τάξη των φύλλων και να μες ειπή τι και τι δημοτικό κείμενο έχει ό κώδικας. Είναι αυτά ό Λ ύ β ι σ τ ρ ο ς κ α ι ή Ρ ο δ ά μ ν η, ό Π ο υ ρ ι κ ο λ ό γ ο ς, ό ψ α ρ ο λ ό γ ο ς (7) ό Π ο υ λ ο λ ό γ ο ς (8) κ' ή έποποιία του Διγενή που κρατάει στα φύλλα του κώδικα 139τ-185ν, 198, 199, 200 201τ. Για κακή μας τύχη είναι άκέραιη αυτή ή διασκευή τ' εθνικής μας έποποιίας. Φαίνεται με πίο λίγους στίχους απ' τις άλλες παραλλοές, ό σοφός Βυζαντιολόγος τους χαρακτήριζέ ως 2 χιλιάδες, όλοι είναι γραμμένοι κ α α λ ο γ α δ η ν καθώς καταλαβαίνω. Σε πολλά φύλλα του κώδικα υπάρχουν άγνωστα, στα όποια ιστορικός θα ιστορούσε διάφορες ιστορίες σχετικές με τό κείμενο, άλλ' αυτές δεν γίναν. 'Ο κ. Krumbacher τυπώνει για δείγμα μερικά κομμάτια τ'ε νεας παραλλοής και σχετίζει αυτά με τις διασκευές των άλλων χειρογράφων κ' έπειτα έχει παρατήρησεις άπάνω σε κάθε κομμάτι, παρατήρησεις πολύ διδακτικές και πολύτιμες για κάθε μελετητή τ'ε δημοτικής μας φιλολογίας, και δεν μπορούσε να μην είναι τέτοιες άφου γίνοντο απ' τό μεγάλο Krumbacher που τόσο έχει χωνέψη τή μεσαιωνική Ρωμιοσύνη, τή γλώσσα τ'ε, τή λογοτεχνία τ'ε, με μια λέξη όλόκληρο τό βίο τ'ε. 'Η γλώσσα τ'ε; νέας αυτής παραλλοής είναι πίο δημοτική παρ' ότ' άλλα χειρόγραφα και γι' αυτό ίσια ίσια αναγνωρίζουμε πολύ μεγάλη άξια στο χειρόγραφο του 'Εσκουριά κ' ευχόμεσθε να τό ίδουμε μια ώρα άρχίτερα τυπωμένο όλόκληρο. Δες πώς σ' αυτό ζωγραφίζεται ή μάχη τ'άμηνά και του Κωσταντ' και νόνσε και τή γλώσσα τ'ε καινούργιας διασκευής: αβύθους έκαθλίκευσαν, εις τον κάμπον κατεβαίνουν, ως δράκοντες έσύριζαν και ως λέοντες έβρυχούντα Και ως άστοι έπέτουντα και έμιζασι οι δύο και τότε να ιδής πόλεμον καλών παλληκαριών. Και από τ'ε μάχης τ'ε πολλές κρούσιν διασυντόμως και από τον κτύπον τον πολύν και από τό δός και λάβε Οι κάμποι σόβον είχασιν και τ'α θούνα ήδονούσαν, τ'α δένδρα έξερριζώνοντα και ό ήλιος έσκοτίσθη, τό αίμαν εκατέρρεεν εις τ'α σκυλολουρά των. Στο τέλος τ'ε μελέτης αυτής βρίσκονται και δύο Fac-Similes του φ. 139τ και 198τ του κώδικα του 'Εσκουριά με τό πρώτο ρήξιμο του ματικου σε δαύτα καταλαβαίνει κανείς που ξέρε από παλαιογραφικά, πώς

είναι αδύνατο να γράφηκε ό κώδικας στο XV αιώνα καθώς γράφει ό E. Miller 'Ο τρανός έπιμελητής των χειρογράφων τ'ε Biblioth' que National στο Παρίσι κ. H. O m o n t τον όποιο ρώτησε ό κ. Krumbacher πότε νομίζει πως γράφηκε ό κώδικας, έδωκε άπάντηση πως έγράφηκε τό XV αιώνα 'I ai peine acroire qu' il puisse être de la fin du XV' έγραψε στον κ. Krumbacher. 'Εγώ πιστεύω πως αυτός ό κώδικας έγράφηκε ανάμεσα στα χρόνια 1540—1570 και φαντάζομαι πως μεσ' σ' αυτόν ξεχωρίζω τ'ε γράξιμο γνωρίμου μου βιβλιογράφου, εκείνου που έγραψε και τον κώδικα 701 τ'ε εθνικής Βιβλιοθήκης τ'ε 'Αθήνας. (9) 'Ο κ. Krumbacher σε ύποσημείωση 1 τ'ε σελίδας 311 τ'ε μελέτης του λέει ότι τό χειρόγραφο που βρήκε στη "Αντρο ό φίλος μου κ. Δ. Π α σ χ α λ η ς φαίνεται πως είναι παλαιό αντίγραφο, του 1632, απ' τ' άλλο Αντριώτικο χειρόγραφο που δημοσίεψε ό κ. Α. Μ η λ ι κ ρ ά κ η ς. Με ό σοφός Βυζαντιολόγος δε ξέρε τίποτε άλλο για τή σπουδαία αυτή ανακάλυψη του κ. Π α σ χ α λ η ς, παρ' ότ'ι γράφηκε στη Deutschen Literaturzeitung (1898. N. 43 sp. 1655). Και ίσια ίσια επειδή δε δημοσιεύτηκε τό νέο αυτό Αντριώτικο χειρόγραφο και επειδή δε γράστηκε κανένα μακροά άναλυση τούτουνα γι' αυτό και ό κ. Krumbacher νομίζει ότι είπαμε παραπάνω. Με όχι. Το χειρόγραφο που ξητύρωσε ό κ. Πασχάλης, ό φίλος μου, έχει σημαντική άξια. Δεν είν' αυτό σε στίχους, είναι πεζά. Δεν έχουμε έποποιία σε δαύτα όπως σ' άλλα χειρόγραφα, έχουμε ένα καινούριο ρομαντζάκι με Γιαννίρη τ'ε Διγενή. Δε θ' άρχίσω να τυπώη απ' τον κ. Πασχάλη με πρόλογους, σημειώσεις, και γλωσσάριο. Περιμένουμε αυτήν τήν έκδοση με ένα καμμό, τήν περιμένουμε πολύτιμη και καλή με τ'α χρήσιμα που έχουν κ' οι άλλες έπιστημονικές εκδόσεις του φίλου μου 'Αντριώτη λόγιου. Το πεζό κείμενο τ'ε "Αντρο είναι αλήθεια πως έχει μεγάλη σχέση με τό έμμετρο που βρέθη στο ίδιο νησί, τό όποιο όμως, πρέπει να τό ειπώ, τυπώθηκε απ' τον κ. Μηλιαράκη με πολλά λάθια αντιγραφικά κ' άλλα. Τώρα βρίσκεται τό έμμετρο 'Αντριώτικο χειρόγραφο στην 'Εθνική Βιβλιοθήκη τ'ε 'Αθήνας (μ' αριθμό 1074) κ' ό σκαπός μου είναι να τό ξανατυπώσω με τή πεποιμένη τάξη και μεθόδο σε πρώτη περίσταση. ΝΙΚΟΣ Α. ΒΑΗΣ

1) Βασιλείος Διγενής 'Ακρίτας. Les exploits de Digenis Akritas. Epopee byzantine du Xe siecle, publié pour la premiere fois d' apres le manuscrit de Trebizoude. Paris 1875.
 2) Bibliothéque Grecque vulgaire vol. VI. Paris 1892.
 3) Collection de Romans Grecs en langue vulgaire et en vers Paris 1880.
 4) Βασιλείος Διγενής 'Ακρίτας έποποιία Βυζαντινή τ'ε 10ης εκατοντηίδας, κατά τό εν "Ανδρω άνευρεθέν χειρόγραφο εν 'Αθήναις 1881.
 5) Τίποτε δε γνωρίζουμε για ένα άλλο χειρόγραφο που

νησαν. Κ' έπήγαν χαρούμενοι μαζί του στο καταφύγιο του μέσα στα βουνά, κ' έρχαν κ' έπιαν και ξεμουδιάταν. Κεί ό Ράϊκος με πολλή σίβας, και με τ'α ίδια του χέρια ύπηρετούσε τό Πνέμα. Και ενώ εκάθονταν τό Στοιχει τούς έδωσε πολλές συμβουλές άπάνω στο τόπον όπου έπήγαιναν, και άπάνω στους τρόπους και στο φέσιμο του δράκοντα και των δαιμόνων του, για να μην τους είνε τίποτα άγνωστο, που να τους ήθελε τάράξη ή να τους ήθελε σκοτίση, στα καμώματά τους. Κ' έδωσε του Ράϊκου ένα μαγεμένο χρυσό σκουφι για να τό φορε άποκάτου από τήν περιεφαλαία, ένα σκουφι που τίποτα δεν έμπορούσε να τρυπήση, ούδε σπαθί, ούδε τσεκούρι, ούδε γράτσουνα ούδε δόντι, ότι μάγιο κ' αν είχαν. Και τον ειδοποίησε που ό δράκοντας εκάτ'ε τους τρόπους όλους τ'ε μελανής μαγείας, που και γενναϊότερους πολεμιστάδες έκανε να δειλιζούν ανάμεσα σ' όλες αυτές τ'ε έχθρικές γοητείες. Τους έδωσε κ' όλας ένα μεγαλοδύναμο δότανο που θα κατάθανε τό νού του δαιμόνου και θα τον άποκομίζε. Και τώρα ό Ράϊκος και ή μικρή συνοδεία έπήγαν όπισω δρόμο, και ό 'Ισκιος του Σουμιγιάσι ήτουν πάντα μαζί τους, οδηγώντας τους άβλαβους πάνου στα βραχώδη βουνά και στα κίνδυνα πατήματα, λέγοντάς τους λόγια χαρρευτικά. "Ετσι έφτασαν σ' έναν τόπον άγριο και πετρώδη, πλά παρ' ότ' άλλον, και τέλος έβγήκαν στο φρούδι μιανής λίμνης, όπου τό Πνέμα τους άποχαιρέτησε, τάζοντάς

που θα ήτουν μαζί τους, αλλά άρχτο, και που γλίγωρα τους ήθελε τό ξαναϊδούν όπισω. 'Ακολούθησαν τότες τό χείλο τ'ε λίμνης κ' εύρηκαν ένα ποτάμι. Αυτόν άκουσαν έναν άχό κλαύμου κ' έγυραν κατά τό ποτάμι, και σε λίγο είδαν μίαν άρχόντισσα που έλαγιε πικρά και που έπλενεν ένα αιματόβαφο σκουφι δακρύζοντας. Τήν έρώτησαν που ήτουν πάνου κάτω του δράκου ό πύργος, αλλά εκείνη τους άνάγκασε να γύρουν πίσω και να φύγουν, ότι αν οι δαίμονες τους έβλεπαν ήθελαν τους πιάση κ' ή καταδίχη τ'ε θα ήτουν βέβαιη. Βρίσκοντάς τους όμως άποφασισμένους, άφου τους έβανέρωσε τι τους έπερίμενε, ή άρχόντισσα τους έδειξε ένα μονοπάτι, σ' ένα μικρό δάσος, κ' οι πολεμιστάδες έτράβηξαν κατά τό μονοπάτι, που ήτουν μικρό, και, άμέσως άμα που βγήκαν από τ'α δέντρα, εύρεθησαν μπρδς στη μεγάλην πόρτα του καστριου του γίγαντα, που τό φύλαγαν γύρου γύρου δαίμονες τ'ε σωματοφυλακής του. Οι δαίμονες μαλλισροί, δοντάτοι, μπλάβοι, πράσινοι, κόκκινοι, άλλόκοτοι και όπλισμένοι με άνεφάνταστα άπάνθρωπα άρματα, έσάστιαν βλέποντας άφτην τήν φουχτα των άνέλπιδων παπάδων. Τους έδεχτήκαν με περιλαστικά προσκυνήματα και τους έβεβαίωσαν πως θα εύρισκαν αυτόν γκαρδική φιλοξενία. 'Αλλά ό Ράϊκος και οι άντρες έβάσταξαν κρυότητα και έδειξαν πως έπαίρναν για σοβαρά τ'α χαιρετίσματά τους κ' έπαρκαλέσαν να τους οδηγήσουν στο νοικοκρη του σπιτιου. Οι δαίμονες προγυρίζοντας

ένα καλό γιάμα από τ'α κομιά των πολμηρών καλόγερων, τους έβαλαν σ' ένα πρόδρομο κ' έφεραν τήν είδηση στον άρχηγό τους. Έχε συμφωνηθη ότ' πριν φτάση ή ώρα τ'ε ένεργείας, οι πολεμιστάδες να μην άπορέσουν σ' ότι κ' αν έσυνέβαινε και να φερθούν σαν άνθρωποι που ζητούν κταφυγή σ' άρχοντικό που τους έπαρουσιάζτουν, και να συμμορφοθούν με τό σύστημα του σπιτιου, χωρίς να δώσουν σημείο πως ότι έβλεπαν ή άκουαν ήτουν άσυνήθιστο. Έκάθονταν σαν κουτοι στο πρόδρομο και κατά τό φαινόμενο δεν είδαν προσοχή στο περιγέλοιο των δαιμόνων, ως που έδιαταχτήκαν να ακολουθήσουν τον μαντατοφόρο και να παρουσιαστούν στον τρομερό Σχιούτεν Δόκι. 'Εκείνοι έστεκότου σε ψηλό μέρος, σ' ένα κουδοκλι, στο βάθος ενός μεγάλου δωματιου, και χαμηλότερα στο πάτωμα ήτουν παρταγμένη ή σωματοφυλακή του. 'Ητουν με τή συνηθισμένη μορφή του, που είχε έξυμνος καθώς ένα μεγάλο παιδί, ντυμένος με Κινέζικο φόρεμα, κ' έστηριζότου στον ώμο από δύο όγλάνια του, όμοίως κ' κείνα κινέζικα ντυμένα. Με και τό γλυκό φέριμά του ήτουν τρομερό πολύ με κακία έρώτησε να μάθη τήν αιτία τ'ε έπισκεψής τους. 'Ο Ράϊκος και οι άντρες του καθίζοντας με σέβας στο άλλο άκρος του δωματιου έσκυφαν βαθεία κ' έπροσκύνησαν με τό μέτωπο στη γης. —'Εβίμαστε προσκυνητάδες, άφέντη, άποκρίθη ό Ράϊκος, και από μέρες περπατούμε σ'

καί πολλα χρόνια ο Mordtmann φανέρωσε στον κ. Σ. Γουαννίδη-Κοίταξ το E. Legrand Bibliothique greque vulgaire vol. V. σ. XI. 6) catalogue des manuscrits-grecs de la bibliotheque de l'Escurial. Paris 1848, σ. 450. 7) Zur Escorial-Handschrift ψ-IV-22 στο κ. Krumbacher: Byzantinsche Zeitschrift, τόμ. VI (1897) σ. 158-163. 8) Δημοσιεύθηκε από τον κ. Krumbacher Dss mittelgriechische Fishuen. München 1903 9) Θα πρό' αντίγραφο για να δω τί σ'έχει έχει με την παραλλογή του Ηουλολόγου της Έθνικής βιβλιοθήκης της Αθήνας (κώδικας μ' αριθμό 701) που δω και τεσσαρα χρόνια άντέγραψα μελέτησα κ' έχω έτοιμο για τύπωμα. 10) Γωάννου και Αλ. Σακελλίω-νος: Κατάλογος των χειρογράφων της Έθνικής Βιβλιοθή-κης της Ελλάδος εν Αθήναις 1892 σ. 182.

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΔΙΓΕΝΗ ΑΚΡΙΤΑ

Ψυχομαχάει ο Διγενής και η γής άντραμαχάει.
Τό μάθανε τρεις φίλοι του, τρεις μπατισμένοι φίλοι
Κι' ένας του φέρνει κρού νερό, ο άλλος άφράτο μύσκο,
Ο τρίτος τον άντιψύχει να μην ψυχομαχήσει.
Στην τάβλα που καθόντανε, και που ψωμί ν' έρωσαν,
Αθιβολή δεν είχανε κι' αθιβολήν εύρισκαν.
Τρεις άντρωμέν' είμαστανε και οι τρεις καλ' άντρω-
[μένοι
Με σαν τον άντρα πουδρα χτίς στού Δράκου τό λιθάδι,
—Χαρής τον που τον έσπαιε κι' όπου τον κυλοπόνα —
Νά βράχος είναι οι πλατιές του, σαν κάστρου ή κεφαλή
[του
Και τα πλατιά τα στήθια του τοίχος χρυσασιμένους.
Σαν κάπως τ' άκουσε ο νεκρός και βαριαναστεναχάει.
«Φέρτε μου δω κρασί να πιώ, φέρτε μ' ψωμί να φάω
Και ο γραμματικόπουλε κατέβασ' τό σπαθί μου
Και τό βραχίον κοντάρι μου, ν' άναστηθί ή καρδιά μου.
Κάνει τά χέρια βρασταριά, άντρωέθη κι' ασκηώθη.
Ντόνεται τσάκουσ δώδεκα και δεκαπέντε δίπλες
Και χαλκίνο πουκάμισο και σιδερένιο πσίσι,
Κ' έπήγε και τον εύριξε στον κάμπο που κυνήγα
«Ποιός είσαι ού που κυνηγής στού Δράκου τό λιθάδι;»
«Αφέντη σου και κύρης σου κι' αφέντης τ' αφεντός σου»
«Βαρύ μου ού να σου βαρώ, κρούε με να σε κρούω.»
Σαν άστριπή, τό μάτι του και σαν βροντή ή φωνή του.
Μιά πρώτη του κατέβασε, μια δεύτερη του δίνει.
Τό στόμα άμα γιόμισε, τον ξάπλωσε του μάκρου
Κι' όλος ο κόσμος έτρεξε να δγγί τό λαθωμένο.
«Χαρής τον τον καϊτάμενο τό μισαπειθυμμένο,
Χαρής και τέτοιονε γιατρό που νεκροθεραπένει.»

Ο ΝΟΥΜΑΣ
ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ :
Για την Ελλάδα Δρ. 10.—Για το Έξω-
τερικό Φρ. 10
10 λεπτά τό κάθε φύλλο λεπτά 10

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ : Στα κίόσκια της Πλατείας
Συντάγματος, Ομονοίας, Υπουργείου Οι
κονομικών, Σταθμού Τραχιοδρόμου (Ο-
φθαλμιατρεί), Σταθμού ύπογείου Σιδηρο-
δρομίου (Ομόνοια) στο καπνοπωλείο Σαρρή
(Πλατεία Στουρνάρα, Έξάρχεια) και στο
βιβλιοπωλείο « Έστίας » Γ. Κολάρου.

Η συνδρομή του πληρώνεται μπροστά
κ' είναι για ένα χρόνο πάντοτε.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΕΝΑΣ ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ

πούχε παίξει ρόλο Χασεκί σ' ένα από τα Δω-
δεκάνησα. Έλεγε κάποιον βράδυ στην παρέα
του, στρίβοντας άρειμάνια τό μουστάκι του :
—«Έδωσα ξύλο, μωρέ παιδιά, που πόνεσε
νό χέρι μου. Κ' οι πατασούφρες, όλο και γρά-
φανε έναντίο μου. Μά τί μ' ένοιαζε ; Γράφανε
αυτές, έδερνα εγώ. Κι όσο περισσότερο γρά-
φανε, τόσο περισσότερο έδερνα». Άμέσως και
στο συμπέρασμα. Μπορούν να γράφουν αν δεν
βαριούνται όμορφα άρθρα και να βγάζουν
μελωδικές κραυγές και τό «Ν. Άστυ» και ή
«Ακρόπολη» για τους βασιδουζοκισμούς της
Ρωμαϊκής Άστυνομίας και για τους κοτοφα-
γάδες των στρατ. άποσπασμάτων. Τάρθρα
τους είναι όμορφα, καλογραμένα, δυνατά,
διαβάζονται με εύχαρίστηση μεδέχουν μονάχα
φίλολογοι κη άξία. φέρουν όμως κανένα
άποτέλεσμα ; Κάθε άλλο. Όσο περισσότερα
γράφουν, τόσο περισσότερο ξύλο πέφτει και

τόσο περισσότερα κοτόπουλα και γιδοπρόβατα
ξεκοκαλίζονται.
Και τό κακό τραβάει σε μάκρος. Και για
να σταματήση, ένα μονάχα πρέπει δόλψυχα
να εύχούμαστε : Να τις φάη καμιά μέρα ο
κ. Θεοτόκης από κανένα άστυνόμο, να δεθί
πιστάγκωνα ο κ. Σιμόπουλος από κανένα υπε-
νωμοτάρχη, να διαπομπευτή ο κ. Λεβίδης από
κανένα άστυφύλακα.
Τότε θα πιστέψουν οι τρανοί μας και τότε
θαλοφασίσουν να μεριμνήσουν και για μας
τούς ραγιάδες τους. Τώρα, έκато ξυλιές σε
ξένη ράχη δεν πονούνε, κι ο χορτάτος, λείει
ή παροιμία, δεν πιστεύει του πεινασμένου.
«Ας βρεθί λοιπόν κανένας άστυνόμος να
ξυλοφορτώση τον κ. Θεοτόκη κι όλα διορθώ-
νουνται. Αυτός θάνατι ο σωτήρας μας και σ'
αυτον θάξίξη κι άνδριάντα άκόμη να στή-
σουμε, και μάλιστα από κάτω από τό Υπουρ-
γείο των Έσωτερικών, για να τον βλέπη ο
Κόντες και να ξη τη ράχη του.

ΚΑΜΑΡΩΣΤΕ

την Θεοτοκική διαίκτηση Κάτω στη Μεθώνη
ο Ειρηνοδικής μπήκε στο ταχυδρομικό γραφείο
και ζήτησε από τον διευθυντή του κ. Παπα-
μύσκο και άπαιτησε να του παραδοθί ένα
συστημένο γράμμα κάποιου πολιτικού του
φίλου.
Βλέπετε στο θαυμάσιο αυτό Βασίλειο έχουν
κ' οι Ειρηνοδικές τους πολιτικούς τους φίλους,
αφού κ' ειρηνοδικές και άλλοι δημόσιοι υπάλ-
ληλοι τίποτ' άλλο δεν είναι παρά πράκτορες
πολιτικοί και μπράβοι της Κυβερνήσεως.
Ο κ. Παπαμύσκοσ άρνήθηκε να κάμη τά
κέφια του περιέργου αυτού Κατξ, ο έποιος έ-
ξαγρώθηκεν άμέσως, τον έβρισε, τον φοβέρισε,
και την άλλη μέρα τον άντάμωσε κάτω από
την Δημαρχία και αφού τον χτύπησε με την
μαγκούρα του, τον έπολιόρησε στενωτάτα με
τούς μπράβους του μέσα στο Δημαρχείο, που
κατέφυγε ο δυστυχισμένος υπάλληλος.
Δεν υπάρχει καμιά άμφιβολία πως ο κ.
Θεοτόκης θα ένθουσιαστή με την διαγωγή του
πράκτορά του και αν δεν μπορέση να τον κάνη
άμέσως Άρεοπαγίτη, θα του στείλη όμως τον
Μεγαλόσταυρο «δια τάς προς παγίωσιν της
τάξεως και άνύψωσιν του δικαστικού γοήτρου
ύπηρεσίας του»

ΚΙ Ο ΣΟΥΡΗΣ

Όπως και κάθε άλλος άνθρωπος με κάποια άξία, δεν
μπορεί παρά νάχη τον Σωσία του. Δυστυχώς και ο

άγνωστες στρατές σε τούτον τον τόπο, χωρίς να ιδούμε
ψυχή, κουρασμένοι από τους κόπους του ταξιδιού μας.
Για καλή μας τύχη εύρήκαμε την πόρτα τουτουνοού του
καστελιού σου και πλατιού σου, κ' έρριχτήκαμε στην
τιμημένη φιλοξενία της Έντιμότητάς σου, παρακαλώντας
για άνάπαψη και για φτωχότι, πράγμα που ποτέ κανείς
δεν έχει άρνηθί στους φτωχούς πλάνητες Γιαμαβοσίσι, τόσο
περισσότερο ούδ' έσύ θάρνηθης, που είσαι τέτοιος μέγας
αφέντης. «Βέβαια θα λάβης τή φιλοξενία μας», άπολο-
γήθη ο Σχιούτεν Δόξι με μεγάλη φωνή, αβέβαια θα λά-
βετε τή φιλοξενία που καθένας σας άξίζει, τή φιλοξενία
που δίνω καθενού άντρός, γυναικός, ή παιδιού που έπά-
τησε τες πόρτες μου από τον καιρό που είνε χτισμένες.»
Κ' έχοντας στο νού του να διασκεδάση με τους άτυχους
καλογέρους πριν τους προσθέση στον κατάλογο από τα ύ-
ματά του, έφώναξε να έτοιμαστή ένα συμπόσιο, και, ό,τι
καλύτερο έμπορούσε να δώση, τό κατέλε, να προσφερθί
στος ξένους που έπιθυμούσε να τιμήση τρώγοντας και
πίνοντας μαζί τους. Οι ψεύτικοι καλόγεροι, αφού έβγαλαν
από τον πλάτη τα δέματά τους και τάβαλαν σε τρόπο που
εύκολα να τα φτάνουν, έκάθησαν για ν' απολάψουν τό φα-
γητό που τους έπρόσφερε ο δράκοντας. Πρώτα πρώτα έ-
καμε να φέρουν ένα φαγητό που τό άνάγγιζε σαν τό κα-
λότερο άπ' ό,τι εύρισκότουσ στον τόπο και που του πολυά-
ρεσε και του ίδιου. Και να σου, αφού έξεσκεπάστη τό πιάτο
και ήκε ένα ανθρώπινο ποδάρι, αίματερό και άποτρόπαιο.

Μά ούτε ο Ράϊκος, ούδ' οι άκολουθοί του δεν έδειξαν σύ-
χαση ή φόβο, και ο δράκος, που καρτερούσε να γελάτη με
τον τρόμο τους, έμεινε στατικές βλέποντας τους παπάδες
που έκαναν πως έτρωγαν μ' όρεξη τή μερίδα τους από τό
συχαντερό ποδάρι. «Έλάτε» έφώναξε ο γίγαντας «είστε
καλύτεροι άνθρωποι άπ' ό,τι σάς έφανταζόμουνα και όχι
ποτό άναγούλιάριδες καθώς σάς έπερίμενα» θά πιούμε άν-
τάμα.»
Και τό άποτρόπαιο συμπόσιο εξακολούθησε. «Η δαιμο-
νική σπειρα όηρηταύσε τό Σχιούτεν Δόξι και τους μου-
σαφίρους του, και οι πολεμιστάδες δεν έδειχναν άπορία
ή φόβο, κ' έκαναν πως έτρωγαν και πως έπινάν. Στο τέ-
λο; ο Ράϊκος προσκυνώντας τό δράκο είπε.—'Ω αφέντη
οι ταπεινοί δοϋλοι και ξένοι απόλαψαν ένα τραπέζι που
παρόμοιο δεν είδαν ποτέ πριν. Είμαστε πτωχοί και δεν
έχουμε τή δύναμη ν' άνταποδώσουμε τέτοιο πράμα' αλλά
γνωρίζουμε ένα μυστικό για τό φλογερό κρασί που τό κάνει
πιστό άληθινά άξιο για τους μεγάλους αφεντάδες, και σε
παρακαλούμε να μας δώσης άδεια να δείξουμε την τέ-
χνη μας.»
Τίποτα στο κόσμο δεν άγαπούσε τόσο ο Σχιούτεν Δόξι
καθώς τό μεθύσι, κ' έφώναξε να φέρουν τό σακέ, τό Ία-
πωνικό κρασί από ρύζι. Κι' οι δαίμονες έσήκωσαν τάπο-
μεινάρια της τράπεζας κ' έφεραν τό κρασί, κ' ο δράκος
άπόλυσε τά όγλάνια του· τότες δύο ωραιότατες σκλάβες
ήρθαν να τον ύπηρετήσουν, δύο από τες πολλές άρχόντισσες

πούχε πιάση στες ληστείες του. Οι πολεμιστάδες έκαμαν
τό κρασί φλογερό, χύνοντας μέσα τό δυνατό φαρμάκι που
τους είχε δώση τό Πνέμα του Σουμγιόσι και όταν ο
δράκος έδοκίμασε τό ποτό είπε πως ήτουν τό καλύτερο
άπ' όσα τούχαν προσφερθί.
Έτσι άρχισε ένα όργιο. Ο Σχιούτεν Δόξι και ή δαι-
μονική σπειρα έπιναν άφθονα και ξέγνοιαστα, ενώ ο
Ράϊκος και οι σύντροφοί του έπροφυλάγονταν κ' έμειναν
ξενέρωτοι και δεν έπιναν καθόλου από τό φαρμακωμένο
σακέ. Ο δράκος έδιόρισε κι' όβλας να χορέψουν' και αφού
ένας δαίμονας έδειξεν όλην την τέχνη του ο πολεμιστής
Σαδαμής έχόρεψε και κείνος ένα λαμπρό χορό που πολυ
έπαινεθί. Κι' όλα τούτα έγένονταν ενώ τό βότανο έδούλευε
και τώρα ο Σχιούτεν Δόξι ήτουν υπερβολικά πιωμένος
και οι ύπηρέτες του τον έσήκωσαν και τον έπήραν έξω.
Τότες οι πολεμιστάδες έγνωιαστήκαν για τους έπίλοιπους
δαίμονες που και τούτοι στο ύστερο έμέθυσαν κ' έπεσαν
χάμου χωρίς δύναμες.
Οι ήρωες είχαν κάμη όλα τούτα γιατί δεν ήξεραν πό-
σες μαγικές γοητείες ήταν στο χέρι του δράκου και γιατί
είχαν άποφασίτη να μην τον αφήσουν να μεταχειριστή τες
τέχνες του και να εξακολουθήση έπειτα την έπιστήμη του
φονηά. Κ' έφάνέρωσαν ποιό ήταν στες σκλαβωμένες άρ-
χόντισσες και άνοιξαν τά δέματα πουχαν φέρη μαζί τους,
και όπλαστήκαν τελεωτικώς.
Οι άρχόντισσες άκουσαν χαρούμενες που ήταν εκεί οι

ΨΥΧΑΡΗ

ΖΩΗ ΚΙ ΑΓΑΠΗ ΣΤΗ ΜΟΝΑΞΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΕΝΟΣ ΚΑΙΝΟΥΡΙΟΥ ΡΟΜΠΙΝΣΩΝΑ

καημένος ο Σουρής σ' αυτό το ζήτημα στάθηκε πολύ άτυχος, αφού η μόνη τουταξή για Σωσία του τόν περιφήμο Κουρούπη.

Βλέπει ο Σουρής τόν «Ρωμίο», από πίσω του άμέσως ο Κουρούπης με τό άηδέστατο «Ζλάπι» του. Τί Σουρής, τί Κουρούπης! Στίχους κι ό ένας, στίχους κι ό άλλος.

«Άς τάφήσουμε τάλλα, κι' άς φτάσουμε στόν 'Αριστοφάνη. Μεταφράζει ό Σουρής τις «Νεφέλες» μαχαρίζει κι ό Κουρούπης ύστερ' άπό τρία τέσσαρα χρόνια τις «Εκκλησιάζουσες». Πώς είπατε; Νά μή μετρηθώ με τόν Σουρή και στόν 'Αριστοφάνη, όπως μετρήθηκε μαζί του με τόν «Ρωμίο»;

Κουρούπης ό άνδρ και τίποτε δέν έννοιει νάφήση άμαχόριστο. Και ό λέων τών γλωσσικών θεμιών κοιμάται. Ίσως γιατί έχει λόγους προσωπικούς με τόν 'Αριστοφάνη νά τόν άφήνη νά μαχαρίζεται από τους διαφόρους Κουρούπηδες. Ήπειτα μόν ξεχνάτε και άλλω, πως ό Κουρούπης ρελαμάρε; πάντοτε τόν Μιστριώτη και ό φροφούτης κύτς λέων όταν ρελαμάρεται κίνει στραβά μάτια κι άρνείν τους λιθωνιστάδες του νάσελαχίνουν σάν βροδάτσι Σκτυρι.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΟΥ ΦΙΛΗΝΤΑ

Ο φιλήντης σε λίγο τυπώνει ολάκερη τη γραμματική του ξετελειωμένη. Τη τι αξίζει το βιβλίο αυτό για τον γλωσσικό αγώνα μπορεί να το νοιώσει όποιος διαβάσει το πρώτο μέρος που τυπώθηκε εδώ και δυό χρόνια. Τώρα το μέρος εκείνο ξαναχυμένο, καθαρισμένο απ' τα λάθη, πιδ επιστημονικά καταλογισμένο και συμπληρωμένο, θα τυπωθεί μαζί με τ' άλλα δυό μέρη ξετελειωμένα και μ' έναν καινούριο πρόλογο επιστημονικό. Τώρα λοιπόν τίποτα δε ζητούμε απ' τους φίλους παρά να μίν παρμελιώσουνε να γίνουμε όλοι συδρομητάδες. Όσοι λοιπόν έχετε κάποιο διάφορο για τη γλώσσά μας, είτε Ρωμιοί είτε Ρωμιόφιλοι ξένοι, πρέπει να πάρετε το βιβλίο που θάχει 25-30 τυπογραφικά φύλλα σάν της βιβλιοθήκης του Μαρασλή και θα 'ναι με πολυτέλεια τυπωμένο. Η συδρομή είναι 5 δραχμές για την Ελλάδα, 20 γρόσια για την Τουρκία και 5 φράγκα χρ. για το εξωτερικό, π ρ ο π λ η ρ ω μ ή. Οι συδρομητάδες της Ελλάδας στέλνουνε την αίτησή τους στα γραφεία του Νουμά.-της Τουρκίας στόν κ. Φ. Φωτιάδη Γιατρό Péra-Gon/role agha-hamam 40—του εξωτερικού σ' όποιον απ' τους δυό τοίς έρχεται καλύτερα.

ΙΩΑΝΝΗΣ Σ. ΔΙΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ - ΝΕΥΡΟΛΟΓΟΣ
ΥΦΗΓΗΤΗΣ ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ
ΔΕΙΧΕΤΑΙ 3—5 Μ. Μ.

έλευτερωτάδες και οι ίδιες ώδήγησαν τους άντρωμένους, διαβαίνοντας σιμά στους άποκοιμισμένους φύλακες, και τους έδειξαν την κάμαρη όπου ο δράκος έκαστότου άποκοιμισμένο.

«Άμα οι παλληκαράδες έσίμωσαν στην πόρτα, είδαν πάλι μπροστά τους τόν άσπρομάλλη γέροντα, τόν προσάτην 'Ισκιό του Σουμιγιόσι. «Σε χαιρετώ και πάλι Ράϊκο» είπε το Πνέμα. «Ός εδώ καλά έπραξες και σου δίνω την εύχή μου. Τώρα πώς να τελειώσης το έργο σου. Όμως πρέπει να ξέρεις που ό Σχιούτεν Δόζι έχει στο σώμα μαγική δύναμη και είναι γιομάτος φαρμάκι καθώς το φειδί. Όταν θάνε θανατερά πληγωμένος θα μείνη άκόμη ζωντανός για λίγο, με ύπνωση και με κακία, φαρμακρός για όποιον λαδώση. Για τούτο λάβε και το τρίτο όδρο, ένα μαγεμένο σκονί' ότε τον με δαυτό ενώ κοιμάται και θάνε άνωπεράτιστος.»

Ο Ράϊκος ύπάκουσε στο Πνέμα κι' έπηρε το μαγεμένο σκονί και με τους συντρόφους του έμπηκε στην κάμαρη του δράκου. Και τότε είδαν το τέρας κοιτάμενο, άποκοιμισμένο, άρπασίκο. Ήπουν μεγάλω, μαλλίερδς γίγαντας, πολύ μεγαλύτερος απ' ότι έφαινότου έξυπνος, δοντάτος, κερατοφόρος, και τρομερός όλος κόκκινος σάν ή σιτιά, με διαβλου κεφάλι. Γύρω τουν ήταν καμπόσες ώραιες κυρίες, εύγενικές σκλάβες. Έκείνες είδαν με χαρά τόν έρχομό των πολεμιστάδων που ήταν όπλισμένοι με τήν πανοπλία τους με τα διπλόχερα σπαθιά τους βρεσιά σάν βο-

—«Όσο θέλεις. Μά πρέπει τότες ό νάφτης, τη νύχτα μονάχα να δουλέψη.»

Σκιαχτήκε ή Μυριέλλα.

—«Τή νύχτα; Γιατί άφτό;»

«Μά δε βλέπεις; που κιντεβει κ' ή άνοιξη να σωθή; Ήάχουμε γλήγορα κολοκκίρι, και το καρλάκι σου δέν είναι για τέτοιω κάρσι.»

—«Τή νύχτα, έγω ροδάμα...»

Κι άλλοθεις, ροδάτανε περισσότερα ύσαι, τί σκοτάδι από το Γιάννη τον ίδιο.

—«Έλα τώρα, και δέν είπαμε πως θα περπατάμε σάν τους σπακούς. Το φεγγάρι εδώ είναι δεφτερος ήλιος. Θα προσμένουμε τη φεγγαρογιομωσιά. Τί λές, άφέντισσα;»

Η άφέντισσα δέν έλεγε τίποτα. Μά της έστρεψε πολύ. Σά γρόμωσε το φεγγάρι, της έστρεψε άκόμη περισσότερο.

—«Άς δοκιμασουμε, λεί.»

Ο Γιάννης χαμογέλασε. Το χαμόγελό του όμοιο, το είδανε τα γένεια του μονάχα. Ήξερε πως ή δοκιμασία ούτε ώρα δε θα βαστάσε, και μάλιστα πως ή Μυριέλλα δέν καταλάβαινε άκόμη τη μεγαλύτερη δυσκολία του ταξιδιού, που μήτε τολμάσε να της τήν πη από τώρα.

—«Όρίστε, λεί, σούφερα πίτνδες και παπούτσι, όχι απ' άφτό δα που πλέκεις το λόγο σου με φύλλα και με λουλούδια. Δέν κάνουνε. Σκότωσα δυό κατσίνες σου άφτειάζω με το πετσι τους. Είναι γερά σάν το σίδερο.»

Τί γερά και ξεγερά; Κομματιαζόνταν το κοριτσι. Τα βράχια της τρύπαγαν ως και το κατσικόπεσο. Τα γόνάτά της σπασμένα.

—«Κακοτοπιά!» της κίνει ήσυχα ό Γιάννης.

—«Δε γυρίζουμε πίσω;»

—«Κακοτοπιά και να γυρίσουμε.»

—«Άς μείνουμε λοιπόν εδώ!»

Κοίταξε τα φύλλα 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107 και 108.

—«Και να μείνουμε πάλι κακοτοπία.»

—«Τότες τί θα γίνουμε;»

—«Μά να, έγω λείω, άφέντισσα, να πλακαχίσης με το κερι σου, άπάνω στο μαλακό το δέρμα, που θα σου στρώσω πρώτα χαλίον. Βλέπεις; Άπό κατσίκ κι άφτό, από τρεις κατσίκες μάλιστα. Κουκουλιώνισαι. Τότες έγω σε σηκώνω στα χέρια μου, χωρίς να σ' άγγίξω, και για δυό ώρες σε πηγαίνω. Θα φτάσουμε τα ξημερώματα.»

Τόν κοιτάζε ή Μυριέλλα. Νηράκιμα για το ρόδο της, για τήν κλιόσινν του, για τήν καρδιά του.

—«Και να ξερεις πως αν πέσω, δηλαδή αν τύχη και με φέρει σε άνάγκη να κατακλιώσω, ή σκοτωθώ, γιατί έτσι το θέλω.»

Τα μάτια του, με πάνο, τήραγαν τα ματια της τρυφερά.

—«Μη ροδάσαι, και κάλλια πειθαινο έγω.»

Το ή λυπήθηκε. Άμείσως βίχτηκε χημου κι άγκαλια άγκαλια, σάν ή μάννα το παιδί, τήν πηρι στην άγκαλια του.

Στα χέρια τα δυνατά που τη βαστάσανε, ή Μυριέλλα έννοιωθε πως άκκουμπούσε το κορμί της σε στρώμα πιδ σίγαρο, πιδ γερά, πιδ άσπαστο κι άπί το βράχο. Πετά της, τήν άμμουδούλα της έκει κάτω, δε χάρηκε τέτοιω ήσυχαδα.

Όλοστρόγγυλο φεγγάρι έλουζε με το φως του τα βουνά, τη θάλασσα και τόν ουρανό. Στην Μακατιέρα, όπως και στη Σάντα Κλάρα, σά δέν έχει φεγγαρία, φαίνεται άπάνω μονάχα ή συναστερία έκείνη, που έναμαζέται ό Σταθρός της Μεσηδρίας, γιατί έχει σταθρού μορφή. Άλλο άστέρι δε βλέπεις, και γύρο γύρο στο Σταθρό, πισσόμαδρο χάος. Με το χάος άφτό, με τήν άδεια όλοβαθη τοπωσία, τράμαζε ή Μυριέλλα στη μοναξιά της. Τώρα χουστάρι ό ουρανό, ή θάλασσα πλημμυρισμένη από άχτίδες μαλαματένιες, τα βροχοβούνια σάν τα διακάντια. Γυάλιζαν οι κορφές τους, γυάλιζε στα πλάγια και στα παραπλάγια τους κάτω ως και το σκοτάδι, σά μισοθρεμένο, σά μισοσχημένο από τήν άντι-

λίμη και κοφτερά τάν ξουράφια.

Έχοντας στόν νού τους τη συμβουλή του Στοιχειού ο Ράϊκος και οι σύντροφοί του έδσαν σφιχτά με τα σκονιά το δράκο από τές κολώνες της κάμαρας. Κ' έπειτα ο Ράϊκος με μία μεγάλη σπαθιά έπηρε το τρομερό κεφάλι. Τότες έβάνηκαν άληθινά τα λόγια του 'Ισκιού του Σουμιγιόσι, γιατί το μεγάλο κεφάλι ετινάχτη στόν άγέρα τρίζοντας τα δόντια και ξερονώντας οίμα, κ' ήρθε κ' έπεσε πάνω στο κεφάλι του Ράϊκου χώνοντας τί δόντια στην περικεφαλαία, κ' έκαμε για μία στιγμή να γονατίση ό ήρωας. Άγκαλά όμως και τα δόντια έπρόπησαν το σκληρό άτσάλι της περικεφαλαίας, ό μαγεμένος σκούφος άπόμεινε έβλαβος και έτσι το δώρο του Στοιχειού εγλύτωσε το Ράϊκο. Άφού κ' όλας το κεφάλι ήτουν κομμένο, ολάκερο το πελώριο κουφάρι, έστριφογύρισε κ' έσπαρτάρη σστακίζοντας όλα τα σκονιά παραχτός από το μαγεμένο, που τους είχε δώση το Πνέμα. Αυτό έδίαταζε και άμέσως οι σπαθίροι έρριχτήκαν πάνω στο κορμί και τώκοψαν κομμάτια με τα κοφτερά σπαθιά τους ενώ οι δύστυχες κυρίες έκόιταζαν περιτρόμενες τη φοβερή σκηνή. Έτσι έφονεύτη ό Σχιούτεν Δόζι, και το κορμί του τεμαχισμένο δέν έμπορούσε πλιά να βλάψη.

Όμως οι φοβεροί βρόντοι του παλέμιτος έξύπνησαν τους δαίμονες που έρριχτήκαν σούρζου μούρδου πάνω στο Ράϊκο και στους σπαθίρους του. Μά ό Ράϊκος; έρριξε πέρα τη χαλασμένη περικεφαλαία, όχι και το μαγεμένο

σκουφι, κ' έπλήγωσε τόν καπετάνιο, άμα που έφανερόθη, καταφέρνοντας μία τρανή σπαθιά που του χάρισε στη μέση το κεφάλι ως το πηγούνι. Και οι σύντροφοί του έπαζαν κι' αυτοί τές σπάθες τους πολεμώντας τους δαίμονες. Ο Βατανάδης νό Τσουνας, ό πρώτος σπαθίρος του Ράϊκου και ό πλιό αγαπημένος του, που χρόνια όπισω τόν είχε βοηθήση στο φόνω του δαιμόνου Σπίδερ, έκοψε στη μέση ένα άσχημότατο δαίμονα χωρίζοντας τον σε δυό στη ζώση, ενώ ό Σουίτάκι και ό Σαδαμίχι ό χορευτής, ό καθένας έσκότωσε ένα δαίμονα με τρομερό χτύπημα που πέφτοντας άνάμεσα του λαιμου και του ώμου έχώριζε το κορμί πατώκορφα. Και οι άλλοι με παρόμοιες τεχνικές σπαθίς έρριζαν κάτω τους δαίμονες που τους άντιμετώπιζαν. Και ό τράκος έγενότου με λυσσιασμένη μάνητα, ή μισή δωδεκάδα πολεμιστάδες δέν έχαναν τη θέση τους και έσκότωναν τους δαίμονες καθώς έμπαιναν στη μαλλιά, ως που ύστερα από μεγάλον άγώνα και πολλές ληθωματιές εξολόθρεψαν όλη τη σωματοφυλακή.

Έπειτα οι ήρωες άναζήτησαν τις φυλακές όπου ό δράκος έφυλάκωνε τους σκλαβωμένους, και άφού πολλήώρα έγύρεψαν έκαστάρθαν σ' ένα φοβερώτατον τόπον όπου ολόγυρα ήταν σπηλιές και όπου ή γής ήταν στρωμένη καύκαλα και κοκκάλες. Αύτου εύρηκαν δυό δαίμονες που έφύλαγαν, τους δυό ύστερους, μεγαλύτερους και τρομερότερους από τους άλλους; αυτούς τους έπιτασαν ζωντανούς και τους έδσαν καλά με σκοπό να τους βάλουν όδηγούς για τές

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΘ'

Η μοναξιά της αγάπης.

φεγγαριά. Κι από παντού, από τον κάμπο, από τα δέντρα, τα βουκάνια, τα λουλούδια, τα χόρτα, το χώμα, κι από της θάλασσας την κρόμα κι από τις τεκτονικές του βουνού, ανέβαινε ως εκεί άπλωμα, στον Κεντροβουνάρο, μια μοναδικιά, μια μαγεφτικιά μυρουδιά, που λές και συνεργούσε ή δημιουργία όλου, για να την κάμει πιο τέλεια κι πιο έρωταμένη.

Νάρκωμένη η μυρουδιά, ή Μυριέλλα σά να ξεγυλούσε πώς ήταν την άγκαλιά του Γιάννη. Σώπαινε το Νησί πέρα πέρα κι είχε τόση νάρκη ως κι ή σωπασιά, που μόλις έκουγες τόπο τόπο το ανάλαφρο βήμα του Γιάννη, βαδίζαμένου ξέθαβρα και πιδέξια στα βράχια του τάχαπημένα. Το γλυκό το χτύπημα του ποδαριού του είτανε σά μουσική στάσι της, σά χαδι που τη κινούριζε. Σήκωνε που και που τα μάτια της προς τον ύψον. Τώρα τη μάγεβε να τον κοιτάξει. Το στόμα της κλειστό, λέξη δεν είχε δύναμη να πη. Άζαφρα σφαλιζε τα ματάκια της. Άποκοιμήθηκε το παιδούλι.

Βαδίζει βαδίζει ο Γιάννης στα βουνά. Το καθημένο το ζω, που ξεκάνει χάρητος, βωμονούσε τη Μυριέλλα για το θάμα. Βαδίζει βαδίζει ο Γιάννης και στη βαδισιά του με άλλαλητη σπογγή, έσκυφε κάποτε το πρόσωπό του και θωρούσε τον ύπνο της Μυριέλλας τον άπλω.

Άνοιξε τα ματάκια της. Τόν είδε. Χαμογέλασε. Της φάνηκε μισό νόστιμο, μισό άστείο, τέτοιος γίγαντας να προσέχη τόσο τρυφερά ένα γυναικούδι.

Άπλωσε τα χερσάκια της. Του χάδεψε λιγάκι τα γένεια και τα μαλλιά.

— «Βίβαι καλός είσαι.»

Κ' έλεισε πάλι τα ματάκια.

Φεγγαριού τούρανού, έσ' μονάχο είδες τη χαρά του. Μά δεν μπόρεσε να διης μιάν άλλη μεγαλύτερη ακόμα, γιατί φτάσανε με τα χαράματα.

Η Μυριέλλα κοιμούταν ακόμα. Ο Γιάννης δεν έλεγε τίποτις. Από του χαδιού εκείνου τη στιγμή, φρόβτανε ως και να συλλογάζη, μ'ήν τύχη και του ταράξη ένας λογισμός την άπεραντη γλύκα της καρδιάς του.

Άναγκάστηκε όμως να την ξυπνήση.

— «Άφέντισσα, για λίγη ώρα και φερμένοι.»

— «Στάσου! Στάσου. Κ' έτοιμη δεν είμαι. Ποτέ μου δεν κοιμήθηκα τόσο καλά. Πρέπει να σ' ανταμείψω. Σκύψε, σφάλνα τα μάτια, να σου δώσω κ' έναν μπάτσο, γλυκό.»

Έσκυψε ο Γιάννης προς τη Μυριέλλα. Και μισό παιχιδιάρικα, μισό τρυφερά, του λαφροφίλησε τα ματάκια.

φυλακές που έμειναν άλλοι άγνωριστες.

Όμως τώρα πολλές από τις σκλαβωμένες άργόντισσες, ιδόντας που και οι ύστεροι δαίμονες ήταν πιασμένοι και δεν έδύνονταν πλιά να ελάψουν, έπρόβαλαν κι' όδηγησαν οι ίδιες τους άντρωμένους στα σπήλαια, που ήταν τόποι δεινοί γιοματοί σωρούς ανθρώπινα κορμιά και στρωμένοι με κόκκαλα. Οι σπαθάρη ήταν κρουσμένοι απ' ότι έβλεπαν κι' ήταν άνυπόμονοι να γύρουν πίσω για να θανατώσουν τους δύο δαίμονες που δεν έπρεπε να ζήσουν ούδέ στιγμή πλιά αφού είχαν άνακατωθή σε τέτοια κρίματα. Άφου λοιπόν κάθε τόπος είχε άναζητηθή κι' άφου όλοι οι άτυχοι φυλακωμένοι είχαν έλευτερωθή, ήρθαν κ' έκοψαν τα κεφάλια των δύο δαίμωνων.

Τέτοιο έστάθη το τέλος του δράκου και της συμμορίας του. Ο Ράικος και τα παλληκάρια του έπήσαν μαζί τους το κεφάλι του Σχιούτεν Δόξ: και τα κεφάλια των άρχηγών της δαιμονικής σείρας κ' έγύρισαν θριαμβευτικά στην Άυτοκρατορική χώρα φέρνοντας μαζί τους και τις άργόντισσες πουχαν γλυτώσαν. Και παντού στους βουνίσσιους δρόμους, όπου τα πατήματα είναι δύσκολα και κίνδυνα, το Πνέμα του Σουμιγισί τους έδειχνε τη στράτα, περνώντας τους από τα καλύτερα μονοπάτια.

Χρεία δεν είναι να γένη λόγος για την εύγνωμοσύνη του τωκράτορα και για τις άντιμοιές που έτόρφε άπάνου στο Ράικο και στους τυντρόφους του. Το ιστορισμένο χε-

Η μέρα με τα ξαθά της τα μαλλιά χούσανε την Άνατολή του Νησιού, όταν κατέθηκε ή Μυριέλλα στα κατατόπια του Γιάννη. Όλα της φανήκαν άμέσως σά νάχανε άλλη όψη έδώ. Δεν καταλάβαινε πιά ούτε το φόβο της νάρης. Όχι μονάχα γιατί τώρα μπιστεβότανε το φίλο της, μα γιατί τα λημέρια του μοιάζανε σωστή πολιτεία.

Θάμαζε ή Μυριέλλα ό,τι έβλεπε. Η σπηλιά του Γιάννη βρίσκονταν, όπως είπαμε, στα πόδια ενός βουνού της άνατολικής σείρας, κοντά στον Κεντροβουνάρο. Πρώτα ο Γιάννης πλάγιαζε στη σπηλιά του έπειτα, την παραίτησε, έξόν όταν έβρεχε, γιατί τούστρωννε πολύ καλύτερα μπρός τη σπηλιά του την ίδια, που είχε και δέντρα εκεί, κ' έτσι κοιμούταν περίφημα, πάνω στα βελουδένια τα χόρτα, μέσα στην πράσινη, φυλλόπλαστη κάμερή του είτανε κάμερη άληθινή, έπειδή κ' οι δεντροκορφές, σμιγμένες και κλαδοπλεγμένες, είτανε σά σκέπασμα του σπιτιού.

Κόπαινε πήγαινε να πέση στο παραπλήσιο το βουμανάκι. Καθώς είχε κομει με τα δέντρα της σπηλιάς του, έτσι έκαμε πράσινη κάμαρα και στην καταμασιά του βουμανιού, κούδοντας, κλαδέβοντας, σπάνοντας, ή και φυτέβοντας. Ένωκείται, ο καιρός δεν του έλειψε τόσα χρόνια στη Μασατιέρα, να βολεφτή όσο μπόρεσε καλύτερα και να τα συγκρίση όλα.

Άπό την άλλη μεριά του βουμανιού, δηλαδή κατεβαίνοντας βορειάνατολικά προς τη θάλασσα, είχε πάλι κορφούλες δεντροφυρμένες και μεγαλολίθια πράσινα και λουλουδιάρικα. Εαπλωνόντανε τα λιθάρια ως κάτι βουναράκια, κηλούτσικα όμως και φαρδούλα που έκρυβαν τη θάλασσα σε κείνο το μέρος. Άλήθεια που και να μ'ήν την κούβανε, μόλις θά την έβλεπε ο Γιάννης, γιατί από τη σπηλιά του ως τα βουναράκια, και φυσικά περισσότερο ακόμα ως τάχρηγαλι πέρα, είχε κάμποση τοπωσιά, και μάλιστα τοπωσιά με πλατάνια δώθε κείθε. Για να διης θάλασσα, έπρεπε να π'ήσαι με την κορφούλα, που είτανε άνωμέρα και σε κάποιο διάστημα, σ'ήν έρχουσιν απ' τη σπηλιά του Γιάννη. Έπρεπε να περάσης και το ποτάμι, που έκοφτε σε δύο λαγκαδιές το λιθάδι, και που τρέχοντας πίσω από την κορφούλα, τη γύριζε κ' έφρεγε ήσυχα στον κάμπο.

Τά ζω, δηλαδή τα σκυλιά, είτανε μαζωμένα στο λιθάρδι, δώθε του ποταμού, τα περισσότερα μάλιστα στα γύρο στη σπηλιά του Γιάννη, λείφτερα όλου τους,

τρέχάμενα, πηδάμενα και παιζόμενα, γιατί τους έδινε ή συντροφιά του άθρώπου δεν ζέρω πριά πρωτόνωιστη για τα ίδια ζυπνάδα και ζωή. Στο βουνό της σπηλιάς, τότε πιο άπάνω, τότε πιο κάτω, έβασκν οι κατσίκες. Μερικές είχανε συνήθεισε στο πρόχωμα που στήγαζε τη σπηλιά ή κατσίκα ή άγαπημένη πλάγιαζε μέσα. Ένωκείται, κατέβηκαν όλες τους συχνά στο λιθάδι, όπως τ'όφερνε ή το γούστο της καθεμιάς ή πάλι ή φίλια που είχε με τα σκυλιά, κ' έσα έσα την ώρα που φάνηκε ή Μυριέλλα στο λιθάδι, ένα σκυλάκι, το σκυλάκι που ο Γιάννης της είχε πάλι στην άμμοδούλα, έπαιζε μ' ένα γίδι, μ' ένα μικρό γιδόπουλο, και δεν έμοιαζε ακόμα νάτανε οι δύο τους πολύ προχωρημένοι στη γνωριμιά, γιατί ζύγωνε το σκυλάκι, να διη, μύριζε, πήγαινε πίσω, έρχονταν μπροστά, στεκότανε, μα το γίδι κατέβαζε τότες το κεφαλάκι του, το κουνούσε, μιά διο, άντιμετωπιζε τον περιεργό, δεν τον πείραζε όμως. Έφρεβε το σκυλάκι, ώσπου να γυρίση να ξαναρχίση τα ίδια, κ' έτσι με το Γιάννη τώρα και με τη Μυριέλλα, ή έρωτά όλου της Μασατιέρας γίνονταν ένα χωριό.

Άφου έδειξε ο Γιάννης περαστικά της Μυριέλλας το άνοιχτοπέρτι της σπηλιάς του, διαθήκε μαζί της, μ' ένα κάποιο ύφος σωπασιάρικα, σά να φύλαγε πιά κ'ήνα μεγάλο μυστικό, και την ώδηγησε προς το ποτάμι πέραθε. Είχε ρίξει και γιοφύρι, δηλαδή πελεκημένους δεντροκορμούς. Πήγαινε με το ποδί της τάλαφριό, και στη μέση, γύρισε το προσωπάκι της, να του πη τάχατες πώς δεν πέφτει. Έπαιζαν κι άρτοί σ'ήν το σκυλάκι με το γίδι. Ο Γιάννης όμως μπήκε στο νερό, ήρθε πλάγι της, αν πέση να τη βαστάξη, κ' έβγαίναν οι πλάτες του μονάχα έξω από την άπανωσιά του νερού.

Μούσκεμα ο φίλος. Μά τι πείραζε; Στεγνώνεις γλήγορα στη Μασατιέρα, κι άφου δεν έπαθε τίποτις το κορίτσι, τι άλλο γύρεβε ο Γιάννης; Βιαζότανε κιάλας να της δείξη τα περίφημα τα θάματα, που της έταξε.

Τά είδε.

Βοραιομεριάς πιάθε απ' την κορφούλα και στα πόδια της, για να είναι πιο δροσιά, ο Γιάννης είχε προσφταξει σωστό φούριό. Έφερε, τί θάβρετε; την πρώτη άλάκαρη του καραβιού, κι όχι διόλου γιαλό γιαλό, καθώς έλεγε της Μυριέλλας, παρ' άσφίστηκε κάτι πολύ περιεργό, σ'ήν άξιος νάφτης που είτανε.

Ήρθε στάμπαρα άδεια βαρέλλια, που τα είχανε για νερό στο ταξίδι, τάδεσε με σκυλιά, τάκαμε ζώνη γύρο στην καρήνα, φρότωσε την πίσω μεριά με πέτρες, για να σκουνοται ή σπασμένη άκη σ'ήν πλώρη, έβαλε παννι, και με το τιμόνι, δός του γύρισε τάκρωτήρι το βορειανό, κ' ήρθε για μιά μέρα στην άνατολική την άκρογιαλιά. Δηλαδή, κατώρρωσε κείνο που δεν κατώρρωσε ο καημένος ο καραβιούρης, ο πατέρας της Μυριέλλας.

Μά το πιο δύσκολο είτανε, μιά κ' έφταξε, να τ'ανεβάση ως εκεί άπάνω που τ'όβλεπες τώρα στη στεριά! Τι να στοχαστή πάλι; ως τόσο, είχε δεν είχε το στοχάστηκε κι άφτί. Τα βαρέλλια τάκαμε ρόδες γύρο στην καρήνα, για να μ'ήν πέφτη, να μ'ή γέρνη. Έξεψε τα σκυλιά, τις κατσίκες, όπως μπόρεσε. Μά το περισσότερο τραβήξε ο ίδιος κι άρτος τα σκουνομένης όλα. Άμέ, σά δε γίνης θεριό στη δύναμη, τί να κάθεται και γιατί να πολεμάς χρόνια στην έρμιά; Κι άφου τ'όφερε, με τα σιδερικά που βρήκε στη καρήνα, με το ένα με τ'άλλο, το σκάρωσε, το θεμελίωσε, τ'όσιαξε, το συγκόρρισε βγήκε κάμαρα καλάτι.

Δηλαδή, πώς δε σφάνταζε λιγάκι κομικά το παλάτι άφτί, δε θά το πούμε. Πώς θέλεις άλλως με άναποδογυρισμένη την καρήνα, μισή καρήνα μάλιστα; ο Γιάννης άφησε κιάλας στην καρήνα κάτι θαλασσόχορτα πουχανε κολλήσει, κάτι μούχλες μουντοπρακινάμαδες, στα πλάγια έβαλε και φύκια, φύκια μεγάλα όπως βγάξει εκεί κάτω ή θάλασσα, φύκια πιο πλατιά

ρόγραφο διηγείται μία θριαμβευτική δεξίωση και περιγράφει με λεπτομέρεια όλες τις τιμές. Ο άντρωμένος Ράικος έζησε ως που έγέτασε πολύ, και άπέθανε ήσυχα τιμημένος απ' όλη τη Ίαπωνία. Η άληθινή εποχή του θανάτου του είναι το έτος 1021 και ο φόνος του Σχιούτεν Δόξ φαίνεται να έχτελέστηκε το 947. Είναι μωρετό, πραγματικά ο δράκος να μ'ήν ήττον άλλο π'ήνας άρχηληστής τολμηρός και σκληρός, και ή ιστορία νάλαβε το υπερφυσικό πλούμισμα περνώντας από στόμα σε στόμα.

ΒΓΗΚΕ ΣΕ ΒΙΒΛΙΟ

ΤΟΥ ΛΟΓΓΟΥ
ΔΑΦΝΗΣ ΚΑΙ ΧΛΟΗ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΗΛΙΑ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗ

Πουλιέται χαρτοδεμένο 2 δραχμές, (Για το Έξωτερικό Φο. Χρ. 2) στο γραφείο του «Νουμά» και στο Βιβλιοπωλείο της «Εστίας».

κι από τα φύλλα της κλαμίζας, ίσως για να σκεπάζει τρυπούλες στο ξύλο ή κκοστρωπίες, ίσως γιατί του θύμιζαν εκείνη τή φρούκα τήν πρώτη γλυκειά φορεσιά της Μυριέλλας.

Δέν του έφταζε όμως να κλέβη πόρτα με κάγκελλα και κλειδαριά, πού τής είπε. Έγυρο γύρο και πηχτά πηχτά, φτίπι χοντροκόλλα, και τή τραγύρωσε και τούτα με πέτρες: μέσα λουλούδια, περιπλοκάδες, ότι θέλεις. Κατάπλησε νάκι τής όριζε τό κάστρο, και τό κάστρο άφτό, μαζί με τό περιβόλι, και τό κυκλόφραγμα; θάπτανε ώς πεντακόσιες όργιες τοπωσιά

Δέν τής άρεσε. Μπορεί πάλι και να είχε όρεξη να τήν πειράξει, σά μαργαρίτικο παιδάκι πούττανε και χαδεμένο. Κι όταν ό Γιάννης, με πρόσωπο σοβαρό, τής είπε:

— «Αρέντισσα, όρίστε και τό κλειδί σου.»

Τού άπολογήθηκε ή Μυριέλλα:

«Νά τό χαιρέσαι! Άλλα συστήματι θά σού μάθω έγω. Βάστα τό κλειδί, κι άμα δέν είσαι φρόνιμος, μου τό δίνεις έμένω. και γώ τότε σε κλειδώνω εκεί μέσα.»

Και τού έδειξε τή κάγκελλα, μ' ένα στραβοκοίταγμα χαριτωμένο, σά να τούδειχνε τάχα τις φυλακές τής Βενετίας.

— «Τώρα να με πάς στη σπηλιά σου. Ως τό βράδυ, προφταινουμε και δει.»

Κατέβηκανε πάλι στο ποτάμι. Άξαρνα, προχωρώντας στο γειφυράκι, κι ό Γιάννης όντας πάντοτε χωσμένος στο νερό, έσα με τις πλάτες, μια ιδέα τής άστράψε από τό νου.

— «Στέκα, λεί.»

Και πάλι τό λείρι, πηδάει στο νώμο του καθιστά:

— «Θέλω λιγάκι να δροσιτώ.» Κι άφρησε να κρέμονται και να βουτούνε τή ποδαράκια τής, ως τή σέλια, στο νερό του ποταμιού.

Γιατί τάχα και πώς τής πέρασε να τό κάμω, άφου πρώτη άφτη, και δέν είταν όρα, φοβέριζε τή Γιάννη να είναι φρόνιμος; Άχ! τόκαμε για πολλούς λόγους. Άλήθεια, είτανε ζέστα, μέση του καλοκαιριού, και λιμπίζονταν τό κρουσταλλι του νερού. Μά μήπως δέν είταν ό Γιάννης ό μόνος τής φίλος; Μήτε πατέρχ είχε μήτε φραμελιά μήτε πατριδα τό κορίτσι. Γύρεβε ίσως εκείνη τή στιγμή να τού δείξη, όπως μπορούσε τό καημένο, τήν άφρώση πού τού είχε. Σάν είδος χράδι πού τούκανε ή Μυριέλλα. Έπειτα, είτανε και παιχνιδιάρικο παιδί. Μά παιδί παιχνιδιάρικο κι ό παλιό Έρωτας, ό πρώτος ό θεός. Τού κάκου ή Μυριέλλα δέν είχε περασμένα τή βουνα στην άγκαλιά του άντρός πού τήν άγάπαε, στο στήθος του άκκομπισμένη. Άπό τήν άγκαλιά του κι από τή στήθια του, δίχως ίδια τής να τό ξέρη, έρρεφε αγόφλογα ως τήν καρδούλα, ως τή σάρκα τής ή άγάπη, εκείνη τή νυχτιά. Έτσι άκόμα και τώρα στο ποτάμι, άθελα γύρεβε τό συνάγγιμά του.

Νά μνή ξενοούμε πώς είτανε και κάμποσο άσυνήθιστα τής Μυριέλλας τή ψυχολογία. Σάν τήν άραζε ό Γιάννης, τήν πρώτη μέρα, εκεί κάτω στην άμμουδούλα, έμεινε ώρα μισοποθαμμένη, τής πονούσε όλο τής τό κορμί, μά έπως συχνοτυχαίνει σε ταραχή μεγάλη, είδε πώς είτανε μπόρα, τίποτα δέν έννοιωσε χωριστά, και πιθανό, αν τού είχε νοιώσει, να σιχαινότανε για πάντα τήν άγάπη. Ποιός όμως μπορεί να πη πώς από τότες δέν τή δούλεβε κατασίγαρα και κατάβαθα ό πόθος τής άγάπης; Και πώς πάλι μπορεί να πη πώς μ' άφτό δέν ξάνοιξε μέσα τής πού δυνατά ή πάντοτεν ή άφρώπινη περιέργεια, πού δέν είναι ή περιέργεια τής Έβρας, πού είναι νόμος κι όρος του συντροφιασμού; Άκόμα κι αν υποφιάστηκε τίποτις κατόπι, θά μεγάλωνε περισσότερο στα σωθικά τής ή περιέργεια, να γνωρίση

ψυχόθειά τής εκείνο πού γνώρισε άνοιωθα κι άφωχ. Τώρα πού ό άντρός δέν τήν πειράζει, δέν τήν έδειζε, δέν τήν κυνηγούσε, μοναχή τής έρχότανε σ' άφτόνε, γιατί γεννιούταν ή άγάπη στα σπλάχνα τής, και με τήν άγάπη ό έρωτας, ή σά θέλετε κ' έτσι να τόν πούμε, ή άγάπη τής ήδονής, άγάπη πού στα κορίτσια σπάνια φανερώνεται πρώτη, όπως στην άντρα πολλές φορές.

Είναι μεγάλη έρωτοσάφρα κ' ή μοναξιά. Έδωλεπε πού πολύ τώρα κι ό Γιάννης. Στου Γιάννη τή στήθια πού τή συνάρπαζε στην άρχή έρωτας άφριος και δεινός, γλυκοφύτρωσε πού ύστερα ή άγάπη και τέλος με τήν άγάπη, ξαναθλαστούσε κι ό έρωτας, μά πού καρδιόπλαστος, πού τρυφερός. Για τούτο, στα λημέρια του δέν ντρεπότανε πιά τόσο πολύ, δέν άπόφευγε τή Μυριέλλα πάλ και πάλι, άλήθεια πού δέν τόν άπόφευγε μήτε άφτή. Στο ποτάμι, δε σιχάχτηκε, δέν άπόρησε ό Γιάννης για τό κάμωμα τής Μυριέλλας. Είχε μάθει πιά τό φυσικό τής τό παιδικάκι, και μάλιστα έπιασε τή ποδαράκια τής, πού τού κρέμουνταν ως τή μέτη, και τή γλυκοχάδεψε στο νερό, τό νερό τό κρουσταλλένιο πού έβρεχε τα λινά τής, κ' έδειχνε διαφρακτό τό ρόδινο τό δέρμα των ποδιών τής, πάλ άπρισμένο από τή διαμάντικ του νερού, άπάνω στα μάθρα τή γένια του Γιάννη και τό μπρούτζινο του κοκκινόμουντο πεσί.

Ξεθάρρα ή Μυριέλλα τού βάσταε τό κεφάλι με τό χέρι και τόν άφριε να τή χυδέβη. Ές τόσο, άρετά παρξένο πού μόλις πάτησε ό Γιάννης στην άλλη τήν άκροποταμιά, και πηδούσε κάτω άμέσως ή Μυριέλλα, μάλιστα σάν τραμαγμένη, τή να τής ράνηκε πάλι να κάθεται στην πλάτη του άκούμ. Και διόλου δέν είναι πού πολύ τής φάνηκε μήτε πού τρώμαζε, παρξ στα λημέρια του τώρα δέν είτανε πιά μόνος τους. κι άλήθεια τό πού παρξένο είναι πού από τότε κι άμπρός λες να κρύβονταν ως κι από τή ζώα. Η Μυριέλλα σά νάλαζε ύφος, άμα βρισκότανε στή συντροφιά τους, και τώρα πού τήν πηγε ό Γιάννης να τής δείξη τή σπηλιά του με τή καθέκαστα, και κατόπι, όπου κι αν τού έφερνε ό περίπατός του, γιατί έννοείται πώς μαζί ξανασκαν όλη μέρα. Μιά φορά τούς έτυχε μάλιστα να κρυφτούν, εκεί πού μήτε τό πρόσμεναν οι δύο τους.

(Ακολουθεί)

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Μας είπαν πώς καιτά «Παναθήνια» ξαναδημοσίεψαν τό ποίημα του μικρού μας συνεργάτη Λέανδρου Παλαμά, «τά μάτια».

— Γράφμε μ μ ε ί π α ν γ ι α τ ι τ ά «Παναθήνια» δέν τή βλέπομε χρόνο τώρα, από τότε δηλ. πού ό κ. Μουχλίδης διέκοψε κάθε διπλωματική σχέση μαζί μας κ' έπαψε να μās στέλνη τό έπίσημον όργανον του φιλολογικού Γερακομείου του.

— Μας είπαν άκόμα πώς τή «Παναθήνια» δέν έγραψαν πώς τή «μάτια» τή πηρα από τόν «Νουμά».

— Δέν τό πιστεύουμε. Γιατί αυτό είναι πρόστυχη λωποδυσία κι ό άφρός «Παναθήνια» πούχει τόσα και τόσα φιλολογικά κεφάλαια δικά του, δέν καταδέχεται ποτέ να κλέψη και ξέν.

— Σπουδαιότατα αυτά πού δημοσιεύουν οι «Καιροί» για τούς Μηδενιστάς τής Ρωσίας.

— Τους τή είπε, λένε, κάποιος έγκριτος όμογενής μά δέν μπορούν ναποκαλύφουν τήνομά του για ε ύ ν ο ή τ ο υ σ λ ό γ ο υ ς.

— Οι εύνόητοι λόγοι είναι πώς τέτοιος όμογενής δέν άφραει και πώς ό κ. Βενεράκης βαρέθηκε ποιά τήν δόξα και άπερίσσε δώ και μπρός να παραμυθογραφη στους «Καιρούς» χωρίς όνομα.

— Ο κ. Ξενοπούλος ύστερ' από τό ριάσκο τής Βαλέραινας άφρησε πάλι τούς πολλούς και γύρισε με τούς λίγους.

— «Και δέ κ α να τό έννοιωσαν τό άριστούργημα του, είπε, είναι εύχαιιστημένο, γιατί τών δέκα αυτών ή κρίση τών ένδιαφέρει μόνχα.»

— Δώ και μήνα είχε γράψε: κάπου πώς τόν ένδιαφέρει ή κρίση των πολλών.

— Δέν έχει όμως αυτό να κάνει τίποτα. Ο κ. Ξενοπούλος άλλάζει πιστοιθήσεις (!) πού συχνά και από τόν κ. Μονοκρούσο. Καλά δά τόν είπαν κάποτε και «φιλολογικόν άνεμόμυλο»

— Πέτυχε ή γιορτή του στόλου πούγινε στο Φάληρο, άφου συναθρήκανε πάνω από είκοσι χιλιάδες δραχμές.

— Το ζήτημα τώρα είναι να πατύγη κι ό στολος πού θά γίνη μ' αυτά και μ' άλλα χρήματα, γιατί πολλοί φοβούνται μήπως τή ζήτημα αυτό θαλοσσοπειηθή με τις έπιτροπές και τις κόντρα—πιτροπές πού σχηματίζονται.

— Οι «Καιροί» κ' ή «Έσπερινή» έτοιμάζουν έντονη διαμαρτύρησιν κατά του Ρωσικού έπιτελείου γιατί οι πίνακες των σκοτωμένων και των πληγωμένων πού δημοσίεψε είναι ψεύτικοι.

— Οι «Καιροί» έχουν σκοτώσει ως τώρα μ' έ π ί σ τ η μ α τηλεγραφήματα τους, διακόσιες χιλιάδες Ρώσους, ή «Έσπερινή» μισό εκατομμύριο και τό Ρωσικό έπιτελείο ούτε δέκα χιλιάδες δέν σκοτώνει: σ' όλο τόν πόλεμο. Είναι κατάστασις αυτή;

— Μερικοί μās φωτούν εν τή συνέττα του Έρμονα, πού δημοσιεύουμε, είναι παρμένα από τό βιβλίο του τής «Ζωής».

— Τό είπαμε και άλλοτε, πώς τή συνέττα αυτά είναι κινούργια, πού θά πη άτύπωμα.

— Έστερ' από τρία φύλλα τελειώνει τό ρομάτζε του κ. Ψυχάρη.

— Τό φύλλο 112 θά τό τυπώσουμε με δώδεκα σελίδες για να χωρέση μέσα δλόκληρος; ό σπουδαίος άσπερόλογος του ρομάντζου, ό έπιστημονικώτατος και φιλολογικώτατος.

Ο ΙΔΙΟΣ

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΤΟ ΔΑΣΚΑΛΟΠΑΖΑΡΟ

Άθήνα 3η Αύγουστο

Φίλτατε κ. Νουμά,

Ότε διευθυντής τή «Έστίας» είμαι για θά σε διορθώσω, ούτε Μιστριώτης για θά σε κρίνω, αλλά θέλω κάτι να προσθέσω στην άλήθειαν πού γράφες στο άρθρο «Έτοιμωτοι» του φύλλου 107. Σε τούτο τό άρθρο σου πού είναι γεμάτο από πατριωτισμό λες «Αυτό πού γίνεται κάθε Αύγουστο με τούς δασκάλους, γίνεται με κάθε ύπαλληλο όλο τόν χρόνο.» Έ άπάνω σ' αυτό θέλω κάτι να σου πώ, έπιτρέψέ μου το. Η μεγάλη-μεγάλη φουρνιά των δασκαλικών μεταβολών είναι τόν Αύγουστο, ή φουρνιά με τόνουα, μά όλο τόν άλλοτε χρόνο πούσυνε οι μεταβολές; Άδικάπως ξεφουρνίζουμε; Πώς θά μάθουμε λοιπόν τή παιδεία, γράμματα. Ότι τύφλα στα μάτια τους δέ θά μάθουνε.

Νά κ' ένα παραδειγμα. Ξέρεις πιστεύω πώς ό Βαρβάκης άφισε λεφτά πού άπ' τούς τόκους να πληρώνονται οι καθηγηται του Πραχτικού Λυκείου. Λοιπόν τή περσινή σχολική περίοδο ό ύπουργός κ. Ρώμας ύπόβαλε έκθεση στην Α.Μ τόν βασιλέα στην όποιαν έλεγε πώς πρέπει να παυθούνε καθηγηται για οικονομία κ' έπαψε τρεις καλούς. Μόλις έφυγε ό κ. Ρώμας τούς άναπληρώσανε με περισσότερους. Ήτανε τό «για οικονομία» Νά και μια εικόνα. Για να οικονομηθούνε λίγα ύπουργικά ρουσφέτια χωρίσανε τήν τρίτη του πραχτικού σε δύο τμήματα. Τό δέφτερο τής τρίτης δέν έμαθε τίποτις. Άκου άλλάξανε 4 έλλημιστές, 2 καθ. άριθμητικής, 3 γεωμετρίας 2 τής Φυσικής 2 τής Γεωγραφίας, 2 τής φυσικής Πειραματικής 2 τής Γυμναστικής. Σάρεσι; Άήπως μόνο στο Πραχτικό; στο Βαρβάκειο, στο σης 1- χείρ τής Νεαπόλεως, όλουθε αυτά γίνανε: σου είπα, δύο τρία για παραδειγμα.

Με άφρώση.

Π.